

F B A

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

I N F O R M A C I J A

**O BANKARSKOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
30. 09. 2007.**

Sarajevo, novembar/studeni 2007.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH, kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) banaka, sačinila je Informaciju o bankarskom sistemu Federacije BiH (stanje 30. septembra 2007. godine) na osnovu izvještaja banaka, te ostalih informacija i podataka koje su banke dostavile. Obuhvaćeni su i rezultati i podaci do kojih se došlo kontrolama na licu mjesta (on site) i analizama u Agenciji (off site finansijske analize).

I.	U V O D	1
II.	POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH	2
	1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA	
	1.1. Status, broj i poslovna mreža	2
	1.2. Struktura vlasništva	3
	1.3. Kadrovi	6
	2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	
	2.1. Bilans stanja	8
	2.1.1. Obaveze	12
	2.1.2. Kapital – snaga i adekvatnost	15
	2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive	18
	2.2. Profitabilnost	23
	2.3. Likvidnost	28
	2.4. Devizni rizik	32
III.	Z A K L J U Č A K	34
	P R I L O Z I	

I. UVOD

U devet mjeseci 2007. godine bankarski sistem Federacije BiH zadržao je pozitivne trendove u svim segmentima poslovanja iz prethodnog perioda, što doprinosi daljoj stabilizaciji i jačanju ukupnog sistema. U ovom periodu došlo je do značajnih promjena u vlasničkoj strukturi. U državnom vlasništvu su tri banke (na kraju 2006. godine pet banaka), sedam banaka je sa većinskim domaćim kapitalom (tri više nego na kraju 2006. godine), a u 12 banaka je većinski strani kapital (2006. godine 14). U odnosu na kraj 2006. godine učešće privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu bankarskog sektora povećano je sa 9,3% na 12,7%, odnosno za 43 miliona KM, dok strani kapital ima i dalje visoko učešće od 73,9%. Saglasnost za statusnu promjenu pripajanja LT Gospodarske banke d.d. Sarajevo UPI banci d.d. Sarajevo, data je 31.07.2007. godine, a od 01.08.2007. u Federaciji BiH posluju 22 banke.

U ovoj godini u dvije banke su ukinute privremene uprave (u Investicijskoj banci Federacije BiH i Poštanskoj banci BiH d.d. Sarajevo). Banke su nastavile sa širenjem mreže svojih organizacionih dijelova, tako da sada banke iz FBiH imaju ukupno 544 organizaciona dijela širom BiH.

Ukupna bilansna suma banaka u Federaciji BiH na dan 30.09.2007. iznosila je 13,6 milijardi KM, što je za 18% ili 2,1 milijardu KM više u odnosu na kraj 2006. godine. Na četiri najveće banke odnosi se 61% ili 1,3 milijarde KM od ukupnog rasta bilansne sume bankarskog sektora. Kod tri banke aktiva prelazi iznos od dvije milijarde KM, dok se četvrta banka po visini aktive nalazi u procesu pripajanja, koji se planira okončati u prvom kvartalu 2008. Najveći broj banaka (15) je s aktivom manjom od 500 miliona KM, dok sedam banaka ima aktivu manju od 100 miliona KM i za očekivati je da se status većine ovih malih banaka uskoro riješi, kroz integracijske procese s drugim bankama ili prodaju strateškim investitorima.

Rast bilansne sume u izvorima je najviše finansiran rastom depozita (za 17% ili 1,4 milijarde KM), zatim uzetih kredita (za 22% ili 306 miliona KM) i kapitala (za 17% ili 212 miliona KM). U aktivni novčana sredstva su veća za 16% ili 666 miliona KM, a krediti za 21% ili 1,5 milijardi KM. U strukturi pasive bilansa banaka, s aspekta najvažnijih bilansnih kategorija, nastavljen je trend laganog pada učešća depozita i rasta kreditnih obaveza. U tri kvartala 2007. zabilježen je i značajan rast kredita od 21% koji je uglavnom finansiran iz depozitnih i kreditnih izvora, tako da su bruto krediti sa 30.09.2007. dostigli iznos od 8,3 milijarde KM i učešće od 60,8%.

Banke su i u 2007. godini nastavile s intenzivnim kreditiranjem stanovništva, tako da su plasmani ovom sektoru imali najveći porast od 781 milion KM ili 22%. Najveće učešće od cca 70% imaju krediti odobreni za finansiranje potrošnih dobara (uključeno kartično poslovanje), na stambene kredite se odnosi 24%, a s preostalih 6% kreditirani su mali zanati, mali biznis i poljoprivreda. Nešto niži rast od 20% ili 611 miliona KM imali su krediti privatnim preduzećima.

Depozitni potencijal, s iznosom od 9,8 milijardi KM i učešćem od 72% je i dalje najznačajniji izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH. Drugi značajan izvor finansiranja su kreditna sredstva, a zaduženje banaka je u posmatranom periodu povećano za 306 miliona KM ili 22%. Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka, u 2007. godini, s povećanjem od 15,7% ili 524 miliona KM, dostigli su iznos od 3,9 milijardi KM. Od ukupno ostvarenog povećanja 68% ili 355 miliona KM odnosi se na četiri najveće banke u sistemu (gdje se nalazi 74,5% ukupne štednje). Inače, od ukupnog iznosa štednje 34% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 66% u stranoj valuti.

Ročna struktura štednih depozita, kao i ukupnih depozita, nastavlja pozitivan trend promjena, što je rezultat stalnog poboljšanja ukupnog stanja bankarskog sektora i jačanja njegove sigurnosti i stabilnosti.

Kapital banaka u FBiH na dan 30.09.2007. godine iznosio je 1,7 milijardi KM. U posmatranom periodu 2007. godine kapital je povećan za 18% ili 265,4 miliona KM, od toga osnovni kapital za 17% ili 182,2 miliona KM, a dopunski za 22% ili 83,2 miliona KM. Na rast osnovnog kapitala značajno je utjecio priliv novog, svježeg novca iz eksternih izvora-dokapitalizacije u iznosu od 109,8 miliona KM kod šest banaka, a kod jedne dokapitalizacije ostvaren je emisijski iznos od 3,8 miliona KM. Značajno povećanje od 83,2 miliona KM imao je i dopunski kapital i to najviše po osnovu rasta subordinisanih dugova i obaveza trajnog karaktera.

Uključivanjem u međunarodno finansijsko poslovanje i tržišta banke će u budućnosti, nesumnjivo, biti više izložene tržišnim rizicima: kamatnom, deviznom i cjenovnom, kao i riziku zaduživanja, što će zahtijevati dalje jačanje kapitalne osnove banaka.

Za devet mjeseci 2007. godine banke u Federaciji BiH su ostvarile dobit u iznosu od 113,4 miliona KM, što je na nivou sistema značajno povećanje od 55% ili 40,2 miliona KM u odnosu na isti period 2006. godine. Pozitivan finansijski rezultat od 117,4 miliona KM ostvarilo je 18 banaka, što je za 46,8% ili 37,4 miliona KM više nego u istom periodu 2006. Na nivou sistema ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 592,9 miliona KM, sa stopom rasta od 21% ili 103,8 miliona KM. Može se zaključiti da se ukupna profitabilnost sistema poboljšava, kao rezultat sveukupnog trenda poboljšanja i stabilizacije bankarskog sektora.

II. POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 30. 09. 2007. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imale su 22 banke. Broj banaka je manji za jednu u odnosu na 31. 12. 2006. godine. Data je saglasnost za statusnu promjenu pripajanja LT Gospodarske banke d.d. Sarajevo UPI banci d.d. Sarajevo sa 31.07.2007. godine, tako da su od 01. 08. 2007. godine u Federaciji BiH 22 banke. Takođe, u Poštanskoj banci BiH d.d. Sarajevo je ukinuta privremena uprava od 01.07.2007. godine.

Privremenu upravu sa 30. 09. 2007. godine imale su tri banke (UNA banka d.d. Bihać, Hercegovačka banka d.d. Mostar i Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo).

U devet mjeseci 2007. godine banke su nastavile sa širenjem mreže svojih organizacionih dijelova. Banke iz Federacije BiH otvorile su 52 nova organizaciona dijela i to 35 u Federaciji BiH, 14 u Republici Srpskoj i tri u Brčko Distriktu. U odnosu na 31. 12. 2006. godine kada su banke imale 492 organizaciona dijela, to predstavlja porast od 10,6%.

Sa 30. 09. 2007. godine sedam banaka iz Federacije BiH imale su 48 organizacionih dijelova u Republici Srpskoj, a 11 banaka je imalo 15 organizacionih dijelova u Brčko Distriktu. Šest banaka iz Republike Srpske imale su 20 organizacionih dijelova u Federaciji BiH.

Dozvolu za obavljanje međubankarskih transakcija u unutrašnjem platnom prometu 30. 09. 2007. godine imale su sve banke, a osigurane depozite imalo je 14 banaka.

1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva nad bankama¹ sa 30. 09. 2007. godine ocjenjena na osnovu raspoloživih informacija i uvida u samim bankama² je sljedeća:

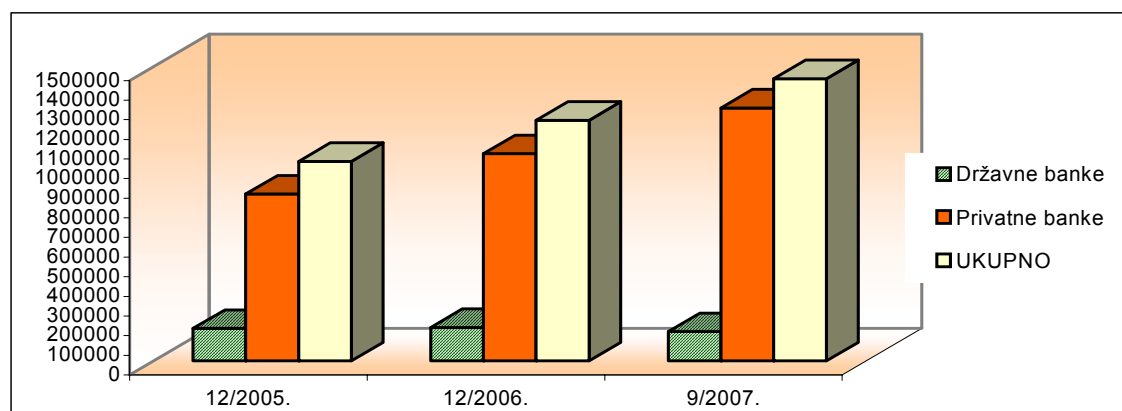
- U privatnom i pretežno privatnom vlasništvu 19 banaka (86%)
- U državnom i pretežno državnom vlasništvu³ 3 banke (14%)

Struktura vlasništva može se promatrati i s aspekta finansijskih pokazatelja, odnosno prema vrijednosti ukupnog kapitala⁴.

Tabela 1 : *Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu*

BANKE	31.12.2005.		31.12.2006. ⁵		30.09.2007.		-u 000 KM- INDEKS	
							3/2	4/3
	1	2	3	4	5	6		
Državne banke	166.494	16%	170.680	14%	148.952	10%	103	87
Privatne banke	850.223	84%	1.055.905	86%	1.289.197	90%	124	122
UKUPNO	1.016.717	100%	1.226.585	100%	1.438.149	100%	121	117

Grafikon 1: *Pregled strukture vlasništva (ukupan kapital)*

Analizom učešća državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljnija slika o strukturi vlasništva kapitala banaka u Federaciji BiH.

¹ Kriterij podjele banaka po vrsti vlasništva je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka.

² Na osnovu dobijenih dokumenata, kao i registracija kod nadležnih institucija svih promjena u kapitalu i dioničarima banaka, došlo se do strukture vlasništva na kapitalu banaka u FBiH sa 30.06.2007.godine.

³ Državno vlasništvo se odnosi na domaći državni kapital BiH.

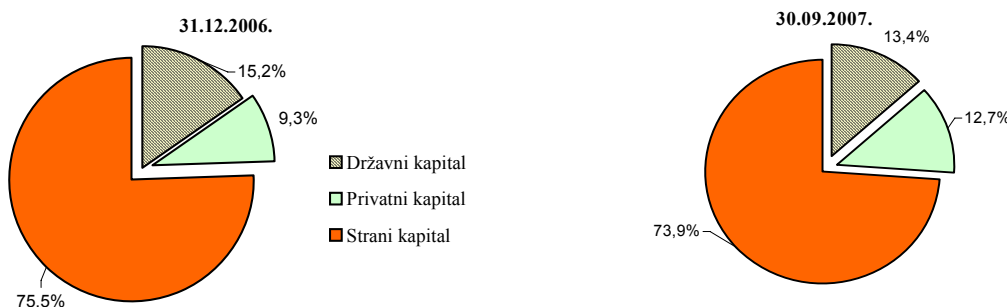
⁴ Iz bilansa stanja po shemi FBA: dionički kapital, emisioni ažio, neraspoređena dobit i rezerve, i ostali kapital (finansijski rezultat tekućeg perioda).

⁵ Svi podaci u Informaciji koji se odnose na 31.12.2006.godine su iz revidiranih finansijskih izvještaja banaka (revizija obavljena od strane vanjskog revizora kod 22 banke u F BiH).

Tabela 2 : *Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala*
- u 000 KM-

DIONIČKI KAPITAL	31.12.2005.		31.12.2006.		30.09.2007.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	5/3	7/5
1	3	4	5	6	7	8	9	10
Državni kapital	135.344	16,9	135.019	15,2	133.582	13,4	100	100
Privatni kapital (rezidenti)	103.026	12,9	83.077	9,3	126.110	12,7	81	152
Strani kapital (nerezidenti)	561.117	70,2	670.695	75,5	734.621	73,9	120	110
U K U P N O	799.487	100,0	888.791	100,0	994.313	100,0	111	112

Grafikon 2: *Struktura vlasništva (dionički kapital)*

Analiza vlasničke strukture banaka s aspekta dioničkog kapitala najizrazitije pokazuje promjene i trendove u bankarskom sistemu FBiH, i to u promjeni strukture vlasništva.

Udio državnog u ukupnom dioničkom kapitalu sa 30. 09. 2007. godine iznosi 13,4 % i manji je za 1,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2006. godine, zbog pokrića gubitaka kod jedne banke na teret državnog kapitala, koja je nakon toga, u postupku privatizacije kroz dokapitalizaciju, promijenila vlasničku strukturu i postala banka s većinskim privatnim kapitalom.

U odnosu na kraj 2006. godine učešće privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu bankarskog sektora povećano je sa 9,3% na 12,7% odnosno za 43 miliona KM, kao rezultat sljedećeg: prometom dionica između rezidenata i nerezidenata (kod sedam banaka) neto efekat je smanjenje za 4,1 milion KM, kupovinom dionica iz dokapitalizacije kod šest banaka u iznosu od 48,5 miliona KM od strane domaćih kupaca (od toga su dvije banke imale „tehničku emisiju“ odnosno povećanje dioničkog kapitala od 0,8 miliona KM iz rezervi), nakon čega je promijenjena vlasnička struktura kod četiri banke (dvije s većinskim državnim i dvije s većinskim stranim kapitalom u banke s većinskim privatnim domaćim kapitalom), te smanjenje za 1,4 miliona KM u postupku integracije dvije banke kod utvrđivanja omjera zamjene dionica (povećane rezerve).

Učešće stranog kapitala smanjeno je sa 75,5% na 73,9%, iako je nominalno povećan za 63,9 miliona KM i to iz osnova: izvršene dokapitalizacije u iznosu od 67 miliona KM⁶ kod osam banaka (tri u stranom vlasništvu i pet u većinskom vlasništvu rezidenata), naprijed navedenim prometom dionica između rezidenata i nerezidenata u sedam banaka (neto efekat na strani

⁶ Iznos koji se odnosi na nerezidente, dok je ukupno povećanje dioničkog kapitala po osnovu dokapitalizacija-emisija dionica, uključujući i internu-iz rezervi u iznosu od 1,4 miliona KM, u osam banaka iznosilo 115,2 miliona KM.

kapital je povećanje za 4,1 milion KM) i smanjenje u iznosu od 7,2 miliona KM u postupku integracije dvije banke.

Promjene u vlasničkoj strukturi su se odrazile i na učešće, odnosno tržišne udjele i poziciju banaka grupiranih prema kriterijumu većinskog vlasništva na dioničkom kapitalu. Tržišni udjel banaka u većinskom stranom vlasništvu se povećao za 0,3 procentna poena i sa 30. 09. 2007. godine iznosio je 93,3%. Tržišni udjel banaka s većinskim domaćim privatnim kapitalom iznosio je 3,9%, što je za jedan procentni poen više nego na kraju 2006. godine. Udio državnog kapitala se smanjio sa 4,1% na 2,8%.

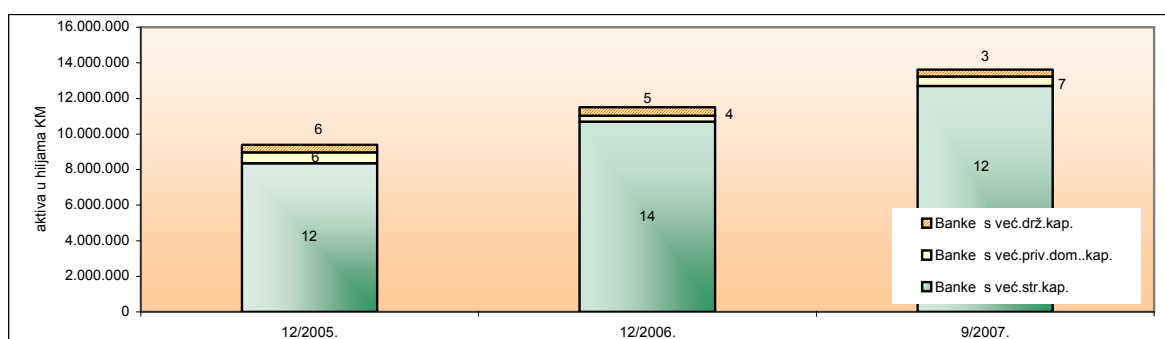
U funkciji što jačeg tržišnog pozicioniranja odvijali su se i integracijski procesi u prethodnim periodima, a koji su rezultirali koncentracijom u bankarskom sektoru kroz okrupnjavanje najvećih banaka, smanjenjem broja banaka, te zaoštavanjem konkurencije. U posmatranom periodu, završen je jedan integracijski proces (statusna promjena pripajanja) sa 31. 07. 2007. godine, a drugi, koji je bio predviđen za četvrti kvartal 2007. godine, pomjeren je za narednu godinu. Ovo je dovelo do smanjenja broja banaka ukupno za jednu, te do jačanja ishodne banke i daljih koncentracija u bankarskom sektoru u Federaciji BiH.

Tabela 3 : Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

- u %-

BANKE	31.12.2005.			31.12.2006.			30.09.2007.		
	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Banke s većinskim državnim kapitalom	6	16,4	4,5	5	13,9	4,1	3	10,4	2,8
Banke s većinskim privatnim domaćim kap.	6	8,0	6,5	4	3,7	2,9	7	11,0	4,9
Banke s većinskim stranim kapitalom	12	75,6	89,0	14	82,4	93,0	12	78,6	92,3
UKUPNO	24	100,0	100,0	23	100,0	100,0	22	100,0	100,0

Grafikon 3: Tržišni udjeli prema vrsti vlasništva

1.3. Kadrovi

U bankama FBiH na dan 30. 09. 2007. godine bilo je zaposlenih ukupno 7.200 radnika, od toga u bankama s većinskim državnim kapitalom 5%, a u privatnim bankama 95%.

Tabela 4 : Zaposleni u bankama FBiH

BANKE	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2005.		31.12.2006.		30.09.2007.		3:2	4:3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državne banke	475	8%	423	6%	350	5%	89	83
Privatne banke	5.540	92%	6.183	94%	6.850	95%	112	111
UKUPNO	6.015	100%	6.606	100%	7.200	100%	110	109
Broj banaka	24		23		22			

U tri kvartala 2007. godine broj zaposlenih je povećan za 9% ili 594 radnika, i to u privatnim bankama.

Tabela 5 : Kvalifikaciona struktura zaposlenih

STEPEN STRUČNE SPREME	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2005.		31.12.2006.		30.09.2007.		4:2	6:4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Visoka stručna sprema	2.165	36,0%	2.408	36,5%	2.651	36,8%	111	110
Viša stručna sprema	642	10,7%	714	10,8%	783	10,9%	111	110
Srednja stručna sprema	3.102	51,6%	3.391	51,3%	3.684	51,2%	109	109
Ostali	106	1,7%	93	1,4%	82	1,1%	88	88
UKUPNO	6.015	100%	6.606	100,0%	7.200	100,0%	110	109

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi pojedinačne banke i bankarskog sistema je efikasnost zaposlenih, iskazan kao omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom. Veći omjer je pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja i banke i ukupnog sistema.

Tabela 6 : Aktiva po zaposlenom

BANKE	31.12.2005.			31.12.2006.			30.09.2007.		
	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.
Državne	475	422.680	890	423	474.793	1.122	350	388.044	1.109
Privatne	5.540	8.956.027	1.617	6.183	11.023.562	1.783	6.850	13.230.581	1.931
UKUPNO	6.015	9.378.707	1.559	6.606	11.498.355	1.741	7.200	13.618.625	1.891

Na kraju trećeg kvartala 2007. godine na nivou bankarskog sistema na svakog zaposlenog je dolazilo 1,89 miliona KM aktive. Ovaj pokazatelj je znatno bolji kod sektora privatnih banaka, što je i očekivano s obzirom na stagniranje ili smanjenje obima poslovanja državnih banaka i u vezi s tim prevelikog broja zaposlenih.

Tabela 7 : Aktiva po zaposlenom po grupama

Aktiva (000 KM)	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.
	Broj banaka	Broj banaka	Broj banaka
Do 500	5	5	3
500 do 1.000	7	7	8
1.000 do 1.500	3	3	2
1.500 do 2.000	3	1	2
Preko 2.000	6	7	7
UKUPNO	24	23	22

Analitički pokazatelji za pojedinačne banke kreću se u rasponu od 310 hiljada KM do 3,8 miliona KM aktive po zaposlenom. Osam banaka ima ovaj pokazatelj bolji od istog za bankarski sektor, a kod četiri najveće banke u sistemu prelazi iznos od 2,5 miliona KM. Na kraju, može se reći da su banke učinile značajne pomake na poboljšanju kvaliteta i unapređenju uvjeta u kojima servisiraju svoje komitente, pravna i fizička lica, kao i uvjeta pod kojima pružaju svoje usluge i plasiraju sredstva klijentima.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

Kontrola banaka putem izvještaja obavlja se korištenjem izvještaja propisanih od strane FBA i izvještaja drugih institucija, koji čine bazu podataka utemeljenu na tri izvora:

1. informacije o bilansu stanja za sve banke koji se dostavlja mjesečno, sa dodatnim prilogima tromjesečno, koji sadrže detaljnije informacije o novčanim sredstvima, kreditima, depozitima i vanbilansnim stavkama, te osnovne statističke podatke,
2. informacije o solventnosti banaka, podaci o kapitalu i adekvatnosti kapitala, klasifikaciji aktive, koncentracijama određenih vrsta rizika, poziciji likvidnosti, izloženosti deviznom riziku, a na osnovi propisanih izvještaja od strane FBA (tromjesečno),
3. informacije o rezultatima poslovanja banaka (bilans uspjeha po shemi FBA) i izvještaji o novčanim tokovima, koji se dostavljaju FBA tromjesečno.

Osim navedenih standardiziranih izvještaja, bazu podataka čine i informacije dobivene na osnovu dodatnih izvještajnih zahtjeva postavljenih od strane FBA, u cilju što kvalitetnijeg praćenja i analize poslovanja banaka u Federaciji, zatim izvještaji o reviziji finansijskih izvještaja banaka urađeni od strane neovisnog revizora, kao i svi ostali podaci relevantni za ocjenu performansi svake pojedinačne banke i bankarskog sistema u cjelini.

U skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja banaka, banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne su izvještavati FBA na bazi "punog" bilansa stanja raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans. U cilju dobivanja realnih pokazatelja poslovanja banaka u Federaciji BiH u nastavku će se analiza bankarskog sistema temeljiti na pokazateljima iz aktivnog podbilansa banaka s većinskim državnim kapitalom⁷.

⁷ Neke od državnih banaka u "punom bilansu" iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država. Sa 30.09.2007. godine ove stavke su iznosile 618 miliona KM.

2.1. Bilans stanja

Ukupna bilansna suma banaka u Federaciji BiH, prema dostavljenim bilansima stanja na dan 30. 09. 2007. godine, iznosila je 13,6 milijardi KM, što je za 18% ili 2,1 milijardu KM više u odnosu na kraj 2006. godine. U istom periodu prethodne godine, ostvarena je stopa rasta od 15% ili 1,4 milijarde KM.

Tabela 8 : Bilans stanja

O P I S	IZNOS (u 000 KM)			INDEKS	
	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.	3/2	4/3
	1	2	3	4	5
A K T I V A (I M O V I N A) :					
Novčana sredstva	3.533.700	4.286.202	4.952.373	121	116
Vrijednosni papiri ⁸	20.010	45.922	49.908	229	109
Plasmani drugim bankama	68.811	105.390	76.976	153	73
Kreditni	5.545.077	6.820.154	8.282.722	123	121
Rezerve za kreditne gubitke (RKG)	260.155	288.433	315.338	111	109
Kreditni- neto (kreditni minus RKG)	5.284.922	6.531.721	7.967.384	124	122
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	306.637	341.671	368.253	111	108
Ostala aktiva	164.628	187.449	203.731	114	109
UKUPNA AKTIVA	9.378.708	11.498.355	13.618.625	123	118
P A S I V A :					
O B A V E Z E					
Depoziti	6.864.048	8.379.322	9.801.571	122	117
Uzete pozajmice od drugih banaka	2.912	2.890	2.900	99	100
Obaveze po uzetim kreditima	1.152.910	1.420.944	1.727.187	123	122
Ostale obaveze	342.121	468.614	648.821	134	138
K A P I T A L					
Kapital	1.016.717	1.226.585	1.438.149	121	117
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	9.378.708	11.498.355	13.618.625	123	118

Tabela 9 : Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

BANKE	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.	INDEKS				
				3/2	4/3			
				1	2	3	4	5
Državne banke	422.680	5%	474.793	4%	388.044	3%	112	82
Privatne banke	8.956.028	95%	11.023.562	96%	13.230.581	97%	123	120
UKUPNO	9.378.708	100%	11.498.355	100%	13.618.625	100%	123	118

Nakon dužeg vremena došlo je do promjena u vlasničkoj strukturi državnih banaka, odnosno dvije banke su nakon izvršene dokapitalizacije prešle u grupu banaka s većinskim privatnim kapitalom. To je dovelo do smanjenja aktive državnih banaka za 18% ili 87 miliona KM, tako da je njihovo učešće (tri banke) u ukupnoj aktivni bankarskog sistema svedeno na svega 3%.

U posmatranom periodu većina banaka (16) ostvarila je rast aktive između 13% i 54% (od toga sedam relativno manjih banaka imalo je rast po stopi većoj od 30%).

⁸ Vrijednosni papiri za trgovanje i v.p. koji se drže do dospeljeća.

Porast aktive četiri najveće banke u sistemu kretao se između 6% i 20,5%, a najveća banka u sistemu ostvarila je rast aktive od 20,5%. Na četiri najveće banke odnosi se 61% ili 1,3 milijarde KM od ukupnog rasta bilansne sume bankarskog sektora.

Ako se bankarski sistem analizira s aspekta veličine aktive i određenih grupa u okviru toga, evidentna je i dalje visoka koncentracija, odnosno učešće četiri najveće banke u sistemu od 67,8%. U pojedinim grupama desile su se manje promjene u broju banaka i učešću, kao rezultat rasta aktive većine banaka i završetka procesa integracije dvije banke. Treba istaći da kod tri banke aktiva prelazi iznos od dvije milijarde KM, dok se četvrta banka po visini aktive nalazi u procesu pripajanja, koji se planira okončati u prvom kvartalu 2008.godine.

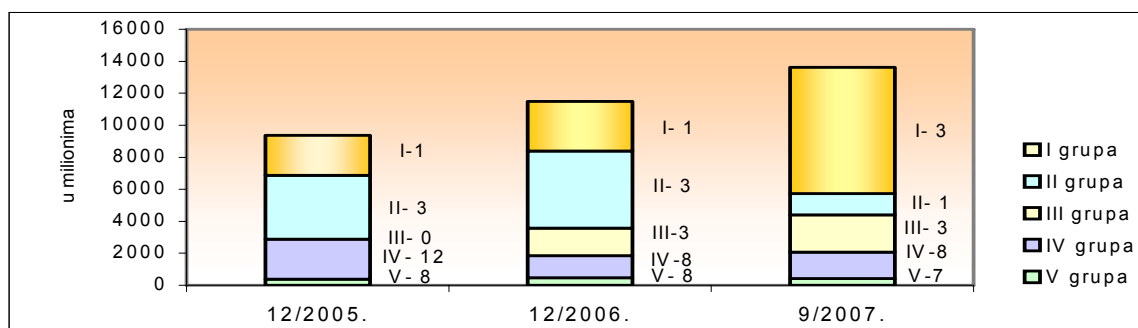
Najveći broj banaka (15), s aktivom manjom od 500 miliona KM, ima učešće od 15,2% u ukupnom bankarskom sistemu, od čega se na sedam banaka s aktivom manjom od 100 miliona miliona odnosi svega 3,1%. Za očekivati je da se status većine ovih banaka riješi do kraja 2007. godine, kroz integracijske procese s drugim bankama ili prodaju strateškim investitorima čime će se stvoriti preduslovi za njihov dalji rast i razvoj, a u tom smislu već su poduzete i provode se određene aktivnosti.

U sljedećoj tabeli daje se pregled iznosa i učešća pojedinih grupa banaka⁹ u ukupnoj aktivni kroz periode (iznosi su u milionima KM):

Tabela 10: Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode

IZNOS AKTIVE	31.12.2005.			31.12.2006.			30.09.2007.		
	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
I- Preko 2.000	2.495	26,6	1	3.098	26,9	1	7.877	57,8	3
II- 1000 do 2000	3.996	42,6	3	4.836	42,1	3	1.357	10,0	1
III- 500 do 1000	0	0,0	0	1.723	15,0	3	2.318	17,0	3
IV- 100 do 500	2.504	26,7	12	1.382	12,0	8	1.647	12,1	8
V- Ispod 100	384	4,1	8	459	4,0	8	420	3,1	7
UKUPNO	9.379	100,0	24	11.498	100,0	23	13.619	100,0	22

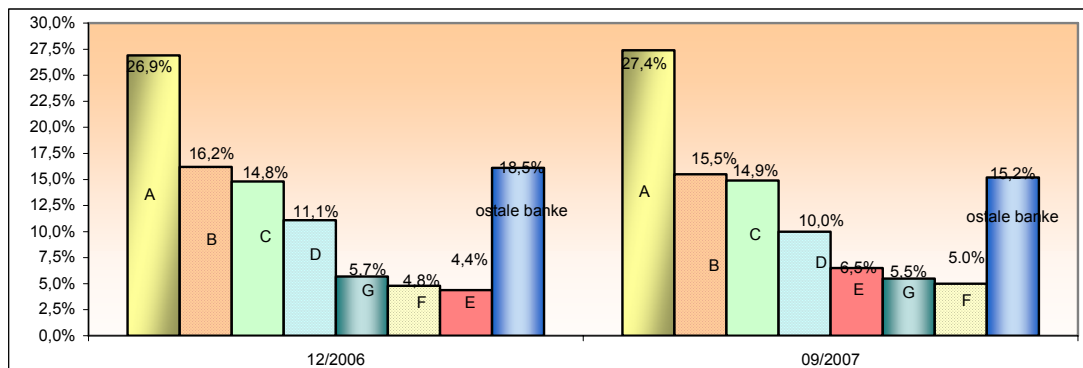
Grafikon 4 : Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode

U sljedećem grafikonu data je struktura i trend učešća sedam najvećih banaka¹⁰ u bankarskom sistemu u Federaciji BiH :

⁹ Banke su podijeljene u pet grupa zavisno od veličine aktive.

¹⁰ Banke su označene slovnim oznakama A do G.

Grafikon 5 : Učešće sedam najvećih banaka u ukupnoj aktivi

Rast bilansne sume u izvorima je najviše finansiran rastom depozita (za 17% ili 1,4 milijarde KM), zatim uzetih kredita (za 22% ili 306 miliona KM) i kapitala (za 17% ili 212 miliona KM).

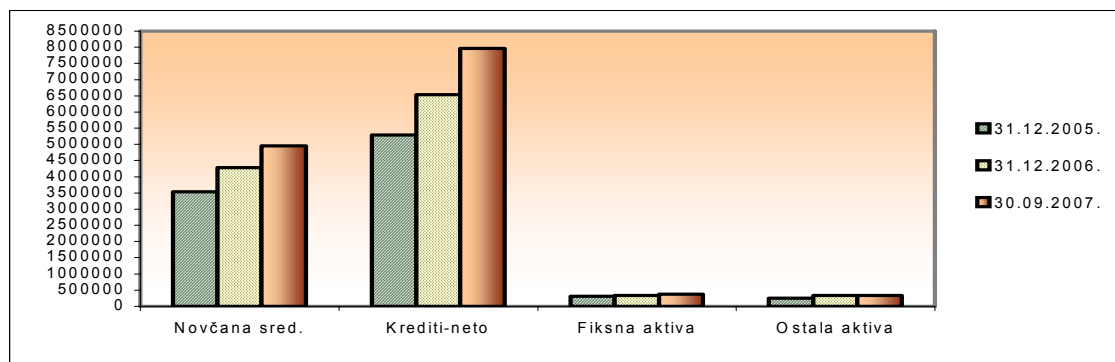
U aktivi novčana sredstva su veća za 16% ili 666 miliona KM, a krediti za 21% ili 1,5 milijardi KM.

U sljedećoj tabeli i grafikonima data je struktura najznačajnijih pozicija bilansa banaka.

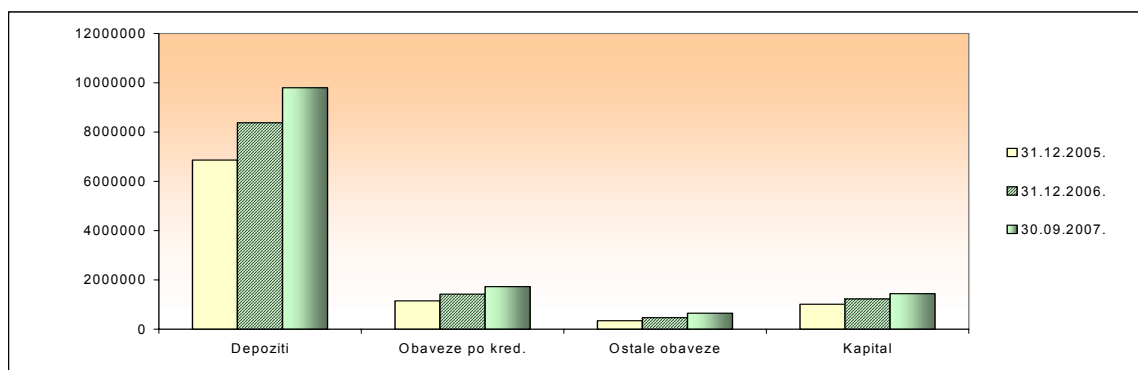
Tabela 11 : Struktura bilansa banaka

O P I S	UČEŠĆE		
	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.
A K T I V A (I M O V I N A) :			
Novčana sredstva	37,7	37,3	36,4
Vrijednosni papiri	0,2	0,4	0,4
Plasmani drugim bankama	0,7	0,9	0,6
Krediti	59,1	59,3	60,8
Rezerve za kreditne gubitke (RKG)	2,8	2,5	2,3
Kreditni- neto (kreditni minus RKG)	56,3	56,8	58,5
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	3,3	3,0	2,7
Ostala aktiva	1,8	1,6	1,4
UKUPNO AKTIVA	100,0	100,0	100,0
P A S I V A :			
O B A V E Z E			
Depoziti	73,2	72,9	72,0
Uzete pozajmice od drugih banaka	0,0	0,0	0,0
Obaveze po uzetim kreditima	12,3	12,3	12,7
Ostale obaveze	3,7	4,1	4,7
K A P I T A L			
Kapital	10,8	10,7	10,6
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	100,0	100,0	100,0

Grafikon 6 : Struktura aktive bilansa banaka

Grafikon 7 : Struktura pasive bilansa banaka

U strukturi pasive bilansa banaka s aspekta najvažnijih bilansnih kategorija nastavljen je trend iz prethodnih perioda, odnosno laganog pada učešća depozita i rasta kreditnih obaveza. Depoziti u iznosu od 9,8 milijardi KM i s učešćem od 72% su dominantan izvor finansiranja.

Manje promjene desile su se i u strukturi aktive. Iako su u posmatranom periodu novčana sredstva povećana za 16%, najviše kao rezultat umjerenog rasta depozita, njihovo učešće smanjeno je sa 37,3% na 36,4%. Razlog tome je značajan rast kredita od 21%, koji je uglavnom finansiran iz depozitnih i kreditnih izvora, tako da su bruto krediti sa 30. 09. 2007. godine dostigli iznos od 8,3 milijarde KM i učešće od 60,8%.

Tabela 12 : Novčana sredstva banaka

NOVČANA SREDSTVA	31.12.2005.		31.12.2006.		30.09.2007.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gotov novac	231.874	6,6	241.561	5,6	244.423	5,0	104	101
RR kod CB BiH	1.679.194	47,5	2.258.035	52,7	2.827.933	57,1	134	125
Računi kod depoz.inst.u BiH	24.241	0,7	21.354	0,5	20.594	0,4	88	96
Računi kod depoz.inst.u inostr.	1.596.932	45,2	1.764.210	41,2	1.858.381	37,5	111	105
Novč. sred. u procesu naplate	1.459	0,0	1.042	0,0	1.042	0,0	71	100
UKUPNO	3.533.700	100,0	4.286.202	100,0	4.952.373	100,0	121	116

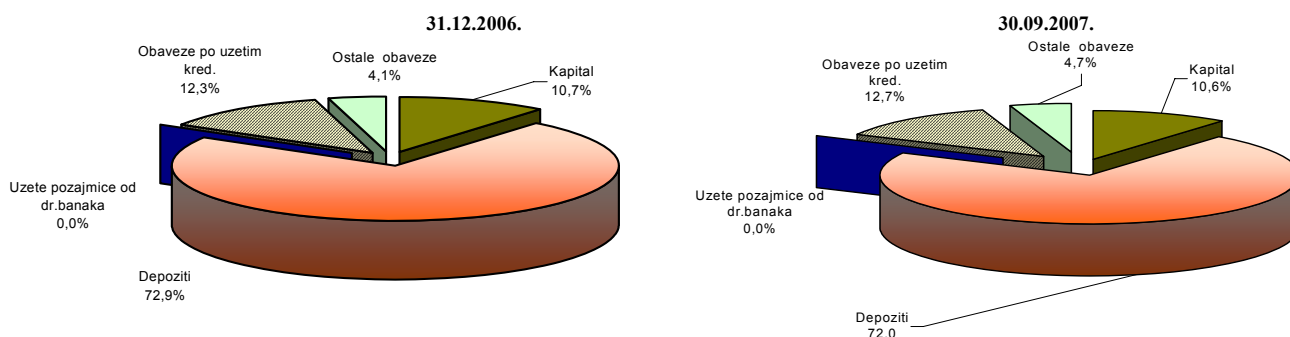
U tri kvartala 2007. godine novčana sredstva banaka u Federaciji BiH na računima rezervi kod Centralne banke BiH povećana su za 25% i sa 30. 09. 2007. godine iznosila su 2,8 milijardi KM ili 57,1% ukupnih novčanih sredstava, što je za 4,4 procentna poena više u odnosu na kraj 2006. godine. Na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu banke su držale 1,9 milijardi KM (najveći dio u EURO) ili 37,5% ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2006. godine 41,2%). Novčana sredstva koje banke drže kao gotov novac u trezoru i blagajnama, iznosila su sa 30. 09. 2007. godine 244 miliona KM što je 5% ukupnih novčanih sredstava, a u odnosu na kraj 2006. godine apsolutni iznos je gotovo isti, dok je učešće manje za 0,6 procentnih poena.

Promjena valutne strukture novčanih sredstava u smislu daljeg rasta učešća domaće valute je nastavljena i u posmatranom periodu, odnosno učešće domaće valute je povećano sa 56% na 60,8% i za istu promjenu smanjeno učešće sredstava u stranoj valuti.

2. 1. 1. Obaveze

Struktura pasive (obaveze i kapital) u bilansu stanja banaka sa 30. 09. 2007. godine daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 8 : Struktura pasive banaka

Depozitni potencijal s iznosom od 9,8 milijardi KM i učešćem od 72% je i dalje najznačajniji izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH, iako je nastavljen lagani trend smanjenja njihovog učešća (za devet mjeseci 2007. godine za 0,9 procentnih poena). Drugi značajan izvor finansiranja su kreditna sredstva, a zaduženje banaka je u posmatranom periodu povećano za 306 miliona KM ili 22%. Ove obaveze s iznosom od 1,7 milijardi KM dostigle su učešće u pasivi od 12,7% (0,3 procentna poena više nego na kraju 2006. godine). Ako se ovim obavezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 194 miliona KM, koje su banke uzele u cilju jačanja kapitalne osnove i adekvatnosti kapitala, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 14,1%. Značajniji rast od 212 miliona ili 17% imao je kapital, tako da je sa 30. 09. 2007. godine dostigao iznos od 1,44 milijarde KM i učešće od 10,6%.

Sa 30. 09. 2007. godine najveće obaveze banke su imale prema sljedećim kreditorima (sedam od ukupno 57) na koje se odnosi 73% ukupnih kreditnih obaveza: Raiffeisen Zentralbank Osterreich A.G. (RZB), OEWAG Wien, European Investment Bank (EIB), European fund for Southeast Europe (EFSE), ComercBank AG Frankfurt, Bank Polska OPIEKI i International Finance Corporation (IFC).

Depoziti su za devet mjeseci 2007. godine povećani za 1,4 milijarde KM ili 17%, te se približili cifri od 10 milijardi KM. Kao i u prethodnim periodima, povećanje se odnosi na sektor privatnih banaka.

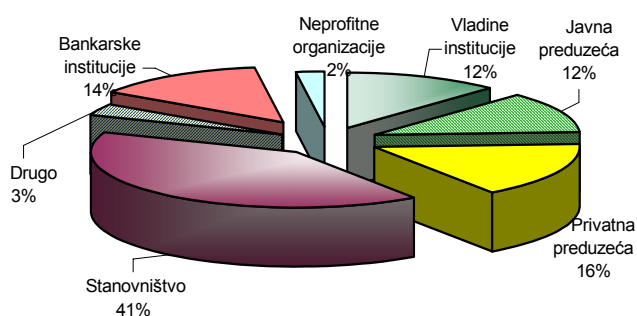
Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita sa 30. 09. 2007. godine samo 4,4% se odnosi na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu.

Tabela 13 : Sektorska struktura depozita¹¹

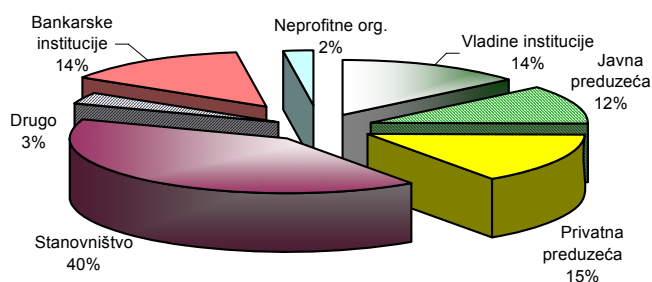
- u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2005.		31.12.2006.		30.09.2007.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	733.881	10,7	1.033.902	12,3	1.351.417	13,8	141	131
Javna preduzeća	806.321	11,7	996.110	11,9	1.123.404	11,5	124	113
Privatna preduzeća i druš.	1.066.022	15,5	1.342.538	16,0	1.473.207	15,0	126	110
Neprofitne organizacije	169.005	2,5	193.009	2,3	210.826	2,2	114	109
Bankarske institucije	1.102.161	16,1	1.136.450	13,6	1.374.760	14,0	103	121
Građani	2.717.081	39,6	3.403.443	40,6	3.942.623	40,2	125	116
Ostalo	269.577	3,9	273.870	3,3	325.334	3,3	102	119
UKUPNO	6.864.048	100,0	8.379.322	100,0	9.801.571	100,0	122	117

**Grafikon 9 : Sektorska struktura depozita
31.12.2006.**

30.09.2007.

Sektorska analiza pokazuje da su depoziti stanovništva sa stopom rasta od 16% ostvarili najveći nominalni rast od 540 miliona KM i dostigli iznos od 3,9 milijardi KM i učešće od 40,2%. Najveću stopu rasta od 31%, što je nominalni rast od 317 miliona KM, imali su depoziti vladinih institucija i s učešćem od 13,8% približili se sektoru bankarskih institucija (učešće od 14%) i privatnih preduzeća (15%).

Valutna struktura depozita se neznatno promijenila u korist domaće valute, odnosno depoziti u stranoj valuti (sa dominantnim učešćem EURO) u iznosu od 5,3 milijarda KM imali su učešće od 54% (na kraju 2006. godine 55,8%), dok su depoziti u domaćoj valuti dostigli iznos od 4,5 milijarde KM i učešće od 46% (na kraju 2006. godine 44,2%).

Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka, i u 2007. godini nastavili su s umjerenim i stabilnim rastom, odnosno s povećanjem od 15,7% ili 524 miliona KM dostigli su iznos od 3,9 milijardi KM. Od ukupno ostvarenog povećanja 68% ili 355 miliona KM odnosi se na četiri najveće banke u sistemu.

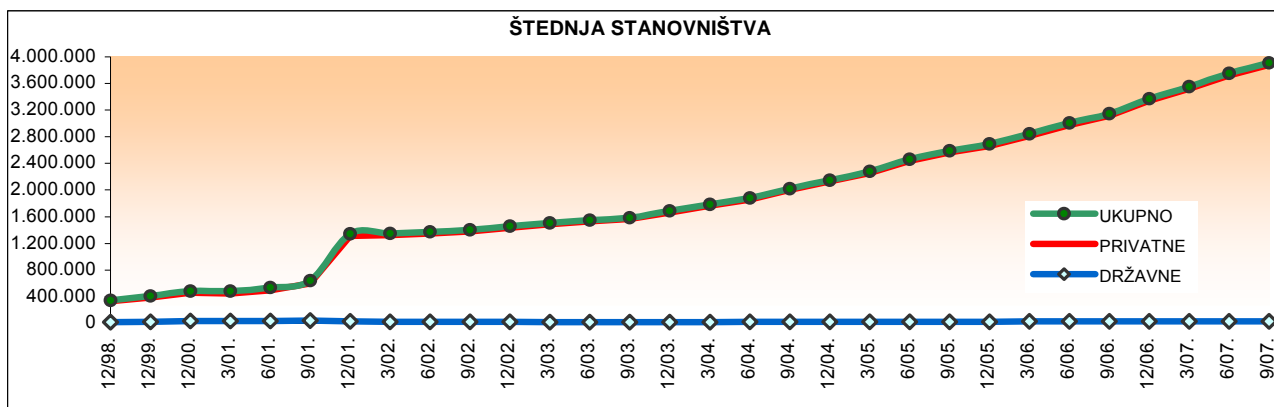
¹¹ Podaci iz popratnog obrasca BS-D koji banke dostavljaju kvartalno uz bilans stanja po shemi FBA.

Tabela 14 : Nova štednja stanovništva po periodima

- u 000 KM-

BANKE	I Z N O S (u 000 KM)			INDEX	
	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.	3/2	4/3
1	3	3	4	5	6
Državne	26.886	31.723	28.251	118	89
Privatne	2.638.391	3.308.413	3.853.533	125	116
UKUPNO	2.665.277	3.340.136	3.863.784	125	116

Grafikon 10 : Nova štednja stanovništva po periodima

Kao i u ostalim segmentima, evidentno je postojanje jake koncentracije štednje u većim bankama, jer se 74,5% ukupne štednje nalazi u četiri najveće banke.

Od ukupnog iznosa štednje 34% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 66% u stranoj valuti.

Tabela 15 : Ročna struktura štednih depozita stanovništva po periodima

BANKE	I Z N O S (u 000 KM)			INDEX				
	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.	3/2	4/3			
1	3	3	4	5	6			
Kratkoročni štedni depoziti	1.567.617	58,8%	1.851.173	55,4%	2.054.152	53,2%	118	111
Dugoročni štedni depoziti	1.097.660	41,2%	1.488.963	44,6%	1.809.632	46,8%	136	122
UKUPNO	2.665.277	100,0%	3.340.136	100,0%	3.863.784	100,0%	125	116

Ročna struktura štednih depozita, kao i ukupnih depozita, nastavlja pozitivan trend promjena, što je rezultat stalnog poboljšanja ukupnog stanja bankarskog sektora i jačanja njegove sigurnosti i stabilnosti. To se posebno odražava kroz promjenu ročne strukture i štednih i ukupnih depozita, a treba istaći kontinuitet i visok nivo stope rasta dugoročnih štednih depozita, što je rezultiralo približavanjem njihovog učešća u ukupnim štednim depozitima procentu od 50%.

Za rast štednje u bankama u FBiH uz funkcionalnu i efikasnu bankarsku superviziju koju provodi FBA, od značaja je i postojanje sistema osiguranja depozita, čiji je osnovni cilj povećanje stabilnosti bankarskog, odnosno finansijskog sektora i zaštita štediša. Ukupno 14 banaka iz Federacije BiH primljeno je u program osiguranja depozita, a prema dostavljenim podacima u ovim bankama je deponovano 96% ukupnih depozita i 98% ukupne štednje. Od

preostalih banaka šest ne može aplicirati za prijem zbog neispunjavanja kriterijuma koje je propisala Agencija za osiguranje depozita: tri državne zbog vlasničke strukture, jedna privatna banka s učešćem državnog kapitala preko 10%, te dvije privatne banke pod privremenom upravom, dok su dvije banke (nova banka koja je otpočela s operativnim radom u X mjesecu 2006. godine i jedna u kojoj je, nakon dokapitalizacije, ukinuta privremena uprava u VII mjesecu 2007. godine) u proceduri za prijem u program osiguranja.

2.1.2. Kapital - snaga i adekvatnost

Kapital¹² banaka u FBiH na dan 30. 09. 2007. godine iznosio je 1,7 milijardi KM.

Tabela 16 : *Regulatorni kapital*

O P I S	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.	-u 000 KM-	
				INDEKS	
				3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
DRŽAVNE BANKE					
1.Osnovni kapital prije umanjnja	166.737	169.829	145.588	102	86
2.Odbitne stavke	4.200	5.034	1.585	120	31
a) Osnovni kapital (1-2)	162.537	164.795	144.003	98%	87
b) Dopunski kapital	7.107	9.370	3.202	2%	34
c) Kapital (a + b)	169.644	174.165	147.205	100%	85
PRIVATNE BANKE					
1.Osnovni kapital prije umanjnja	828.196	1.029.002	1.237.243	124	120
2.Odbitne stavke	98.341	104.704	109.905	106	105
a) Osnovni kapital (1-2)	729.855	924.298	1.127.338	71%	122
b) Dopunski kapital	290.758	374.448	463.816	29%	124
c) Kapital (a + b)	1.020.613	1.298.746	1.591.154	100%	123
UKUPNO					
1.Osnovni kapital prije umanjnja	994.933	1.198.831	1.382.831	120	115
2.Odbitne stavke	102.541	109.738	111.490	107	102
a) Osnovni kapital (1-2)	892.392	1.089.093	1.271.341	73%	117
b) Dopunski kapital	297.865	383.818	467.018	27%	122
c) Kapital (a + b)	1.190.257	1.472.911	1.738.359	100%	118

U posmatranom periodu 2007. godine kapital¹³ je povećan za 18% ili 265,4 miliona KM, od toga osnovni kapital za 17% ili 182,2 miliona KM, a dopunski za 22% ili 83,2 miliona KM.

Rast osnovnog kapitala značajnim dijelom postignut je iz osnova usmjeravanja dobiti iz 2006. godine. Nakon provođenja zakonske procedure donošenja i usvajanja odluka o raspodjeli revidirane dobiti od strane skupština, ostvarena dobit za 2006. godinu (17 banaka) u iznosu od 95,3 miliona KM raspoređena je 85% u osnovni kapital (u rezerve ili zadržanu-neraspoređenu dobit). Pet banaka je donijelo odluku o isplati dividende u ukupnom iznosu od 14 miliona KM što je cca 15% ostvarene dobiti na nivou bankarskog sistema.

Na rast osnovnog kapitala, osim navedenog, značajno je uticalo i povećanje dioničkog kapitala po osnovu priliva novog, svježeg kapitala-dokapitalizacije u iznosu od 109,8 miliona KM kod šest banaka, a kod jedne dokapitalizacije ostvaren je emisijski iznos od 3,8 miliona KM. Istovremeno, u procesu statusne promjene kod jedne banke je dionički kapital smanjen za 8,6 miliona KM, a za isti iznos su povećane rezerve kapitala ishodne banke.

¹² Regulatorni kapital definiran čl.8. i 9.Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

¹³ Izvor podataka je kvartalni Izvještaj o stanju kapitala banaka (Obrazac 1-Tabela A), propisan Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

Odbitne stavke (koje umanjuju osnovni kapital) su povećane za 1,8 miliona KM (pet banaka je pokrilo gubitak u ukupnom iznosu od 4,5 miliona KM, tekući gubitak iznosi četiri miliona KM, a nematerijalna imovina je povećana za 2,3 miliona KM).

Dopunski kapital je povećan za 83,2 miliona KM, s većim promjenama u strukturi: dobit iz 2006. godine u iznosu od 85,7 miliona KM je prenesena u osnovni kapital, a dvije banke su tekuću revidiranu dobit u iznosu od 32,2 miliona KM uključile u dopunski kapital, dok su sljedeće stavke dopunskog kapitala povećane: subordinisani dugovi za 55,1 milion KM (četiri banke), obaveze trajnog karaktera kod jedne banke u iznosu od 45 miliona KM, te opće rezerve za kreditne gubitke za 36,6 miliona KM.

Navedene promjene su uticale na strukturu regulatornog kapitala tako da je učešće osnovnog kapitala smanjeno sa 74% na 73%, a dopunskog povećano sa 26% na 27%.

Rast regulatornog kapitala od 18% pozitivno se odrazio na neto kapital koji je u tri kvartala 2007. godine povećan takođe za 18% ili 266,6 miliona KM i sa 30. 09. 2007. godine iznosi 1,7 milijardi KM.

Stopa kapitaliziranosti banaka izražena kao odnos kapitala i aktive na dan 30. 09. 2007. godine iznosila je 12,5%, što je isti nivo kao na kraju 2006. godine.

Jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala¹⁴ banaka jeste koeficijent adekvatnosti kapitala, izračunat kao odnos neto kapitala i ponderisane rizične aktive. Ovaj koeficijent je na nivou bankarskog sektora sa 30. 09. 2007. godine iznosio 17,1% što je za 0,5 procentnih poena manje nego na kraju 2006. godine. To nije značajan pad, a očekivan je iz dva razloga: veće stope rasta rizične aktive (22%) nego neto kapitala (18%), te metodologije obračuna adekvatnosti kapitala u toku godine, odnosno neuključivanja iznosa tekuće ostvarene dobiti. Ukoliko se u obračun uključi nerevidirana dobit za devet mjeseci 2007. godine, stopa adekvatnosti bi iznosila 18%.

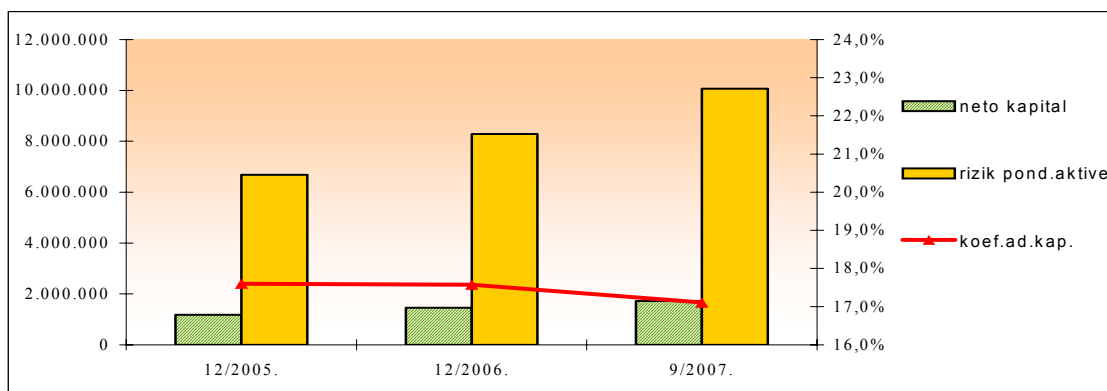
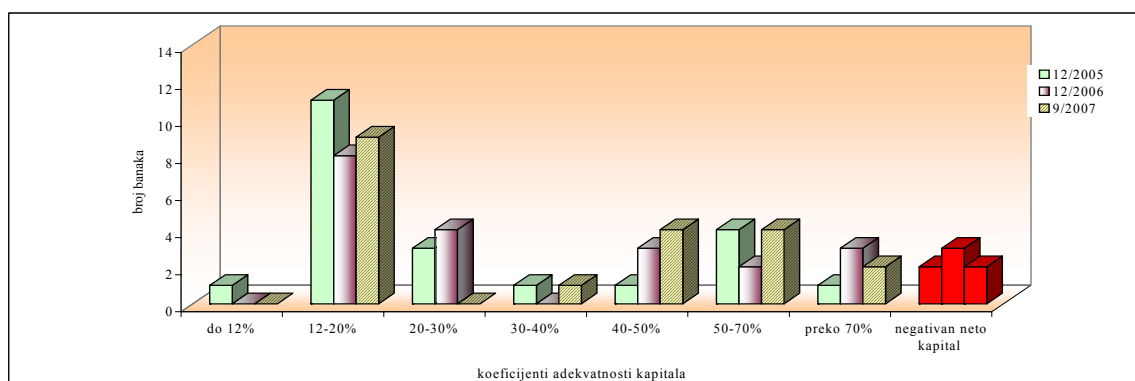
FBA je, vršeći nadzor poslovanja i finansijskog stanja banaka u FBiH, u skladu sa zakonskim ovlastima, a u cilju jačanja sigurnosti i banaka pojedinačno i sistema u cjelini, nalogala bankama poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na jačanju kapitalne osnove i obezbjeđenju kapitala adekvatnog visini i profilu postojeće i potencijalne izloženosti svim rizicima koji su immanentni bankarskom poslovanju.

Tabela 17 : *Neto kapital, rizik ponderisane aktive i stopa adekvatnosti kapitala*

- 000 KM -

O P I S	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.	INDEKS	
				3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
NETO KAPITAL	1.173.022	1.455.675	1.722.323	124	118
RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KRED. EKVIVALENATA	6.681.510	8.282.086	10.066.842	124	122
STOPA NETO KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA)	17,6%	17,6%	17,1%	100	97

¹⁴ Zakonom propisana minimalna stopa adekvatnosti kapitala iznosi 12%.

Grafikon 11 : *Neto kapital, rizik ponderisane aktive i stopa adekvatnosti kapitala***Grafikon 12 :** *Koeficijenti adekvatnosti kapitala banaka*

Od ukupno 22 banke u FBiH na dan 30. 09. 2007. godine, 20 banaka imalo je koeficijent adekvatnosti kapitala veći od zakonom propisanog minimuma od 12%, a dvije banke, pod privremenom upravom, imale su koeficijent manji od 12%, odnosno negativan koeficijent adekvatnosti.

U nastavku se daje pregled koeficijenata adekvatnosti kapitala kod 20 banaka u odnosu na zakonski minimum od 12%:

- devet banaka ima stopu između 12,5% i 20%, a četiri najveće od 12,6% do 15,8%,
- pet banaka imaju stopu između 21% i 50%,
- četiri banke imaju stopu između 51% i 70%,
- dvije banke imaju stopu veću od 70%.

Dalje jačanje kapitalne osnove je prioritetan zadatak najvećeg broja banaka, a u fokusu su velike banke u sistemu, što je nužno za jačanje stabilnosti i sigurnosti i banaka i ukupnog bankarskog sistema. Prateći ekspanziju banaka i vršeći redovan nadzor ovog segmenta, FBA je prema bankama, zavisno od ocjene njihove adekvatnosti kapitala i rizičnog profila institucije, poduzimala različite korektivne i nadzorne mjere, kao što su: donošenje strategije za održavanje nivoa kapitala i plana koji će osigurati kvantitet i kvalitet (strukturu) kapitala u skladu s prirodom i složenosti bančinih sadašnjih i budućih poslovnih aktivnosti i preuzetom i potencijalnom riziku, zatim pojačan nadzor i intenzivnije praćenje banke, zahtjev za pribavljanje dodatnog kapitala u cilju jačanja kapitalne osnove, ograničavanje i smanjenje izloženosti kreditnom riziku vezano za određene vrste koncentracija, praćenje provođenja

usvojenih planova kapitala i to posebno pribavljanja dodatnog kapitala iz eksternih izvora, nadziranje poštivanja i provođenja naloženih mjera i sl.

Sve je to doprinijelo poboljšanju stanja u ovom segmentu, što je garant sigurnosti i stabilnosti banaka i ukupnog finansijskog sistema.

2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvaliteta njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava stavki bilansa i vanbilansnih stavki.

Ukupna aktiva sa vanbilansnim stavkama (aktiva)¹⁵ banaka u FBiH na dan 30. 09. 2007. godine iznosila je 16,3 milijarde KM i za 20% je veća u odnosu na kraj 2006. godine.

Bruto aktiva¹⁶ bilansa iznosila je 13,9 milijardi KM, što je za 18% ili 2,1 milijarda KM više nego na kraju 2006. godine. Vanbilansne rizične stavke iznosile su 2,4 milijarde KM i veće su za 29% ili 525 miliona KM.

Tabela 18 : Aktiva, vanbilansne stavke i potencijalni kreditni gubici

-u 000 KM-

O P I S	IZNOS (u 000 KM)					INDEX		
	31.12.2005.	Strukt. %	31.12.2006.	Strukt. %	30.09.2007.	Strukt. %	4:2	6:4
1.	2	3	4	5	6	7	8	9
Kreditni	5.326.900	55,2	6.609.302	56,0	8.044.575	57,7	124	122
Kamate	37.531	0,4	36.210	0,3	49.025	0,4	96	135
Dospjela potraživanja	214.045	2,2	206.720	1,8	234.212	1,7	97	113
Potraživanja po plać. garancijama	4.132	0,0	4.132	0,0	3.935	0,0	100	95
Ostali plasmani	23.950	0,2	47.739	0,4	59.742	0,4	199	125
Ostala aktiva	4.050.650	42,0	4.893.407	41,5	5.554.790	39,8	121	114
UKUPNA AKTIVA	9.657.208	100,0	11.797.510	100,0	13.946.279	100,0	122	118
VANBILANS	1.391.183		1.826.980		2.352.026		131	129
AKTIVA S VANBILANSOM	11.048.391		13.624.490		16.298.305		123	120
RIZIČNA AKTIVA S VANBILANSOM	7.091.338		8.871.314		10.913.673		125	123
Opći kreditni rizik i potencijalni kreditni gubici	313.873		343.737		387.159		110	113
Već formirane opće i posebne rezerve za kreditne gubitke	314.175		345.067		387.322		110	112

Nerizične stavke iznose 5,4 milijarde KM ili 33% ukupne aktive sa vanbilansom i za 13% su veće u odnosu na kraj 2006.godine, što je najvećim dijelom rezultat porasta novčanih sredstava. S druge strane, rizična aktiva s vanbilansom iznosi 10,9 milijardi KM i za devet mjeseci 2007. godine povećana je za 23% ili dvije milijarde KM.

Kreditni plasmani¹⁷ su u odnosu na 2006. godinu porasli za 21% ili 1,46 milijardi KM i dostigli iznos od 8,3 milijarde KM i učešće od 60,8%. Dospjela potraživanja veća su za 13%, a njihovo učešće u strukturi aktive smanjeno je sa 1,8% na 1,7%.

¹⁵ Aktiva definisana članom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka.

¹⁶ Izvor podataka : Izvještaj o klasifikaciji aktive bilansa i vanbilansnih stavki banaka.

¹⁷ Kratkoročni i dugor. krediti, dospjela potraživanja i potraživanja po plaćenim-pozvanim garancijama.

Četiri najveće banke u F BiH povećale su kreditne plasmane za 908 miliona KM što je 62% ukupnog povećanja na nivou bankarskog sektora, tako da 30. 09. 2007. godine četiri najveće banke s iznosom kredita od 5,76 milijardi KM imaju učešće od 70% u ukupnim kreditima na nivou sistema.

Banke su i u 2007. godini nastavili s intenzivnim kreditiranjem stanovništva, tako da su plasmani ovom sektoru imali najveći porast od 781 milion KM ili 22%, što je povećalo njihovo učešće sa 50,9% na 51,3%. Nešto niži rast od 20% ili 611 miliona KM imali su krediti privatnim preduzećima, a njihovo učešće smanjeno je sa 44,4% na 44%. Prema dostavljenim podacima od banaka, sa stanjem 30. 09. 2007. godine, s aspekta strukture kredita stanovništvu po namjeni već duži period nema promjene, odnosno najveće učešće od cca 70% imaju krediti odobreni za finansiranje potrošnih dobara¹⁸, na stambene kredite se odnosi 24%, a sa preostalih 6% kreditirani su mali zanati i mali biznis i poljoprivreda.

U ostalim sektorima zabilježene su manje promjene u nominalnom i relativnom iznosu.

Četiri najveće banke u sistemu plasirale su stanovništvu 69% ukupnih kredita datih ovom sektoru što je za tri procentna poena manje u odnosu na kraj 2006. godine, dok isti pokazatelj za sektor privatnih preduzeća iznosi 71%, i za jedan procentni poen je manji u odnosu na kraj 2006. godine.

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u sljedećoj tabeli.

Tabela 19 : *Sektorska struktura kredita*

-u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2005.		31.12.2006.		30.09.2007.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	35.513	0,6	27.084	0,4	29.599	0,4	76	109
Javna preduzeća	188.143	3,4	192.394	2,8	211.178	2,5	102	110
Privatna preduzeća i društ.	2.446.358	44,1	3.029.964	44,4	3.640.867	44,0	124	120
Neprofitne organizacije	9.276	0,2	18.088	0,3	19.395	0,2	195	107
Bankarske institucije	33.123	0,5	28.445	0,4	24.043	0,3	86	85
Gradani	2.784.053	50,2	3.471.829	50,9	4.252.549	51,3	125	122
Ostalo	48.611	1,0	52.350	0,8	105.091	1,3	108	201
UKUPNO	5.545.077	100,0	6.820.154	100,0	8.282.722	100,0	123	121

Valutna struktura kredita je , takođe, već duži period nepromijenjena: najveće učešće od 72% ili šest milijardi KM imaju krediti odobreni s valutnom klauzulom, krediti u domaćoj valuti 25% ili 2,1 milijarda KM, a najmanje učešće od svega 3% ili 241 milion KM imaju krediti u stranoj valuti.

Budući da su plasmani, odnosno krediti najrizičniji dio aktive banaka, njihov kvalitet predstavlja jednu od najznačajnijih determinanti stabilnosti i uspješnosti poslovanja. Ocjena kvaliteta aktive je ustvari ocjena izloženosti kreditnom riziku plasmana banke, odnosno identificiranje potencijalnih kreditnih gubitaka koji se priznaju kao troškovi rezervi za kreditne gubitke.

¹⁸ Uključeno kartično poslovanje.

Kvalitet aktive i vanbilansnih rizičnih stavki, opći kreditni rizik, potencijalni kreditni gubici po kategorijama klasifikacije¹⁹ i vanbilansne stavke dati su u sljedećoj tabeli:

Tabela 20 : *Klasifikacija aktive, opći kreditni rizik (OKR), potencijalni kreditni gubici(PKG) i vanbilansne stavke (otpisana aktiva i suspendirana kamata)*

- 000 KM -

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u%)									INDEKS	
	31.12.2005.			31.12.2006.			30.09.2007.			5/2	8/5
	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	5.943.367	83,8	118.864	7.513.553	84,7	150.390	9.335.155	85,5	186.803	126	124
B	831.403	11,7	62.512	1.073.906	12,1	79.451	1.303.827	11,9	95.948	129	121
C	157.310	2,2	41.915	147.718	1,7	36.574	158.717	1,5	39.222	94	107
D	159.224	2,3	90.551	135.980	1,5	77.181	115.893	1,1	65.166	85	85
E	34	0,0	31	157	0,0	141	81	0,0	20	462	52
Rizična ak. (A-E)	7.091.338	100,0	313.873	8.871.314	100,0	343.737	10.913.673	100,0	387.159	125	123
Nerizična akt.²⁰	3.957.053			4.753.176			5.384.632			120	113
UKUPNO	11.048.391			13.624.490			16.298.305			123	120
VANBILANSNA EVIDENCIJA											
E	385.601	87,6		409.108	89,7		426.192	90,2		106	104
Susp. Kamata	54.426	12,4		46.546	10,3		46.550	9,8		86	100
UKUPNO	440.027	100,0		455.654	100,0		472.742	100,0		104	104

Rizična aktiva sa vanbilansom (A-E) iznosi 10,9 milijardi KM i veća je za 23% ili dvije milijarde KM, a nerizična 5,4 milijarde KM i za 13% je veća u odnosu na kraj 2006.godine, što je uglavnom rezultat porasta novčanih sredstava.

Ako se analizira kvalitet rizične aktive evidentno je dalje povećanje klasifikovane aktive (B-E) za 16% ili 221 milion KM i to isključivo zbog rasta plasmana sa posebnom napomenom (B kategorija) za 21% ili 230 miliona KM, tako da je sa 30. 09. 2007. godine B kategorija dostigla iznos od 1,3 milijarde KM, a klasifikovana aktiva 1,6 milijardi KM. Sama nekvalitetna aktiva (C-E) je manja za 3% ili devet miliona KM i na kraju trećeg kvartala 2007. godine iznosila je 275 miliona KM, s napomenom da je u istom periodu izvršen otpis aktive (isknjiženje u vanbilansnu evidenciju) u iznosu od 79 miliona KM. Indikatori kvaliteta aktive iskazani kao odnos, odnosno učešće pojedinih kategorija u rizičnoj aktivni su promijenjeni, kao rezultat navedenog i, uslovno rečeno, neznatno su bolji. Koeficijent odnosa klasifikovane aktive i rizične aktive je u odnosu na kraj 2006.godine manji za 0,8 procentnih poena i iznosi 14,5%, zbog bržeg rasta rizične aktive (23%) od klasifikovane (16%).

Ako se analizira odnos i trend samo nekvalitetne aktive i rizične aktive, sa 30. 09. 2007. godine ovaj koeficijent je iznosio 2,5% i to je relativno nizak omjer, a u odnosu na kraj 2006. godine je bolji za 0,7 procentnih poena. Međutim, ako se uzme u obzir porast B kategorije od 21% i njeno učešće od 12% u rizičnoj aktivni, te sumnju da dio plasmana koji su iskazani u ovoj kategoriji imaju lošiji kvalitet i da trebaju biti kategorizirani kao nekvalitetna aktiva, odnosno još uvijek prisutna praksa nekih banaka da ne formiraju pravovremeno adekvatne rezerve za kreditne gubitke, što se potvrdilo u on site kontrolama i rezultiralo nedostajućim rezervama za kreditne gubitke, može se zaključiti da kvalitet aktive ima blagi trend pogoršanja. Zato je od

¹⁹ U skladu sa članom 22. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banke su dužne da formiraju i kontinuirano održavaju rezerve za OKR i PKG u sljedećim procentima po kategorijama : A 2%, B 5% do 15%, C 16% do 40%, D 41% do 60% i E 100%.

²⁰ Stavke aktive na koje se, u skladu s članom 22.stav 7. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, ne obračunavaju rezerve za OKG od 2%.

ključnog značaja da banke što realnije procjenjuju kvalitet plasmana i formiraju adekvatne rezerve za kreditne gubitke, posebno zbog činjenice da se radi o relativno novim kreditima sa dugim rokovima dospjeća (posebno krediti dati stanovništvu), pa se stoga i problemi vezani za kvalitet aktive ne uočavaju pravovremeno, odnosno na određeni način su prikriveni upravo kroz najveći rast B kategorije.

Sektorska analiza analitičkih podataka temelji se na pokazateljima kvaliteta kredita datih za dva najznačajnija sektora: privatnim preduzećima i stanovništvu. Dva navedena pokazatelja za ove sektore se značajno razlikuju i ukazuju na postojanje veće izloženosti kreditnom riziku, a time i potencijalnim kreditnim gubicima kod kredita datim pravnim licima.

Sa 30. 09. 2007. godine od ukupnih kredita odobrenih pravnim licima u iznosu od četiri milijarde KM, 1,1 milijarda KM ili 26,2% je klasificirano u kategorije B do E (na kraju 2006. godine 950 miliona ili 28,4%), dok je od ukupno odobrenih kredita stanovništvu u iznosu od 4,3 milijarde KM, u kategoriju B do E klasificirano 243 miliona KM ili 5,7% (na kraju 2006. godine 178 miliona ili 5,1%).

Nekvalitetni krediti dati pravnim licima iznose 182 miliona KM ili 4,5% od ukupnih kredita odobrenih ovom sektoru (sa 31. 12. 2006. godine iznosili su 206 miliona KM ili 6,1%). Nekvalitetni krediti odobreni stanovništvu iznose 83 miliona KM ili 2% od ukupnih kredita odobrenih ovom sektoru (31. 12. 2006. godine iznosili su 69 miliona KM ili 2%).

Iako je prisutan trend poboljšanja dva posmatrana indikatora kvaliteta kredita odobrenih pravnim licima, dok je kod kredita stanovništvu nešto lošiji pokazatelj klasificiranih kredita prema ukupnom kreditima odobrenih ovom sektoru, radi realnije ocjene treba uzeti u obzir i iznos kredita koje su banke u posmatranom periodu isknjižile u vanbilans. Za devet mjeseci 2007. godine banke su isknjižile, odnosno otpisale potraživanja (uglavnom krediti) u iznosu od 71 milion KM (od toga stanovništvo 18,7 miliona KM) i suspendovane kamate u iznosu od osam miliona KM (stanovništvo 3,6 miliona KM). U istom periodu izvršen je trajni otpis stavki aktive u iznosu od 10,6 miliona KM i suspendovane kamate 1,1 milion KM. U istom periodu banke su uspjele da naplate ranije otpisanu aktivu u iznosu od 34 miliona KM i 5,5 miliona KM suspendovane kamate, što se pozitivno odrazilo na njihovu profitabilnost.

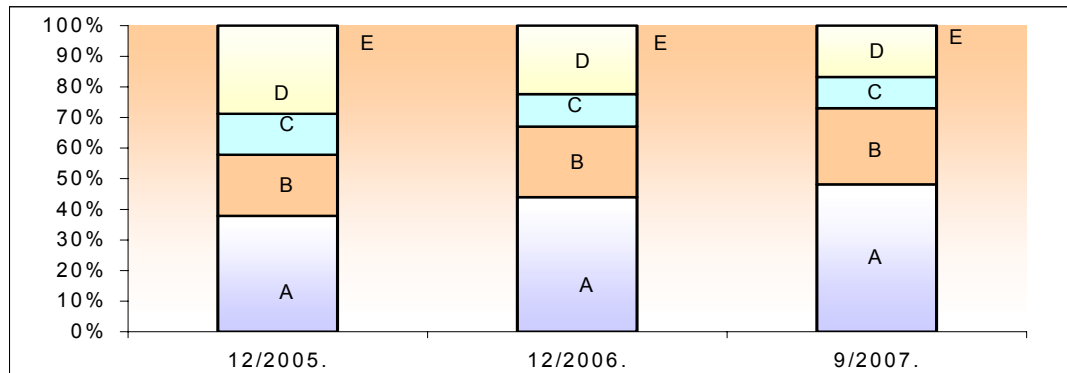
Saldo otpisane aktive 30. 09. 2007. godine iznosio je 426 miliona KM i veći je za 4% nego na kraju 2006. godine, dok je saldo suspendovane kamate iznosio 47 miliona KM, što je na nivou 2006. godine.

Nivo općeg kreditnog rizika i procjenjenih potencijalnih kreditnih gubitaka po kategorijama klasifikacije, utvrđenih u skladu sa kriterijima i metodologiji propisanoj u odlukama FBA, njihov trend i struktura na nivou bankarskog sektora dati su u sljedećoj tabeli i grafikonu.

Tabela 21 : *Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka*

- 000 KM -

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I STRUKTURA (u%)						INDEKS	
	31.12.2005.		31.12.2006.		30.09.2007.		4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	118.884	37,9	150.390	43,8	186.803	48,2	127	124
B	62.517	19,9	79.451	23,1	95.948	24,8	127	121
C	41.954	13,4	36.574	10,6	39.222	10,2	87	107
D	90.465	28,8	77.181	22,5	65.166	16,8	85	84
E	31	0,0	141	0,0	20	0,0	455	14
UKUPNO	313.851	100,0	343.737	100,0	387.159	100,0	110	113

Grafikon 13 : Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka

Prema izvještajima, banke su formirale rezerve za kreditne gubitke u skladu s propisima i visinom procijenjenog kreditnog rizika.

Analizirajući nivo formiranih rezervi ukupno i po kategorijama klasifikacije, u odnosu na kraj 2006. godine, rezerve za opći kreditni rizik i potencijalne kreditne gubitke veće su za 13% i iznosile su 387 miliona KM, odnosno 3,5% rizične aktive sa vanbilansom što je za 0,4 procentna poena manje nego na kraju 2006. godine. Sa 30. 09. 2007. godine banke su prosječno za B kategoriju imale izdvojene rezerve po stopi od 7,4%, za C kategoriju 24,7%, D kategoriju 56,2% i E 100%.

Analiza kvaliteta aktive, odnosno kreditnog portfelja pojedinačnih banaka, kao i on site kontrole u samim bankama, ukazuju da je još uvijek dominantni rizik kod najvećeg broja banaka kreditni rizik, a zabrinjava činjenica da jedan broj banaka ima neadekvatne prakse upravljanja, odnosno ocjene, mjerenja, praćenja i kontrole kreditnog rizika i klasifikaciju aktive, što se u on site kontrolama utvrdilo kroz značajne iznose nedostajućih rezervi za kreditne gubitke, koje su banke formirale po nalogu FBA, ali time se problem suštinski ne rješava.

FBA je bankama, kod kojih je kontrolom ocijenjen slab kvalitet aktive, naložila korektivne mjere u smislu izrade operativnog programa koji mora sadržavati plan aktivnosti na poboljšanju postojećih praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kvaliteta aktive, smanjenje postojećih koncentracija, te rješavanje problema nekvalitetne aktive i sprječavanje njenog daljeg pogoršanja. Izvršavanje naloga FBA se kontrinuirano nadzire kroz pojačan postkontrolni postupak na osnovu izvještaja i ostale dokumentacije dostavljene od strane banaka, kao provjere istog ciljanim on site kontrolama.

Transakcije s povezanim licima

U svom poslovanju banke su izložene raznim vrstama rizika, od kojih poseban značaj ima rizik vezan za transakcije s licima povezanim sa bankom.

FBA je, u skladu sa Bazelskim standardima, uspostavila određene opreznosne principe i zahtjeve vezane za transakcije s licima povezanim s bankom²¹, što je regulisano Odlukom o minimalnim standardima za poslovanje banaka s licima povezanim s bankom, u kojoj su propisani uslovi i način poslovanja banaka s povezanim licima. Na osnovu te Odluke i Zakona

²¹ Član 39.stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama definiše pojam "lica povezana s bankom", gdje više nisu uključeni uposleni radnici.

o bankama Nadzorni odbor banke, a na prijedlog direktora, dužan je da donese posebne politike banke za poslovanje s povezanim licima i da prati njihovu primjenu.

Odlukama FBA propisan je i poseban set izvještaja koji obuhvataju transakcije s jednim dijelom povezanih lica, i to kredite i potencijalne i preuzete vanbilansne obaveze (garancije, akreditivi, preuzete kreditne obaveze) kao najčešći i najrizičniji vid transakcija između banaka i povezanih lica. Set propisanih izvještaja uključuje podatke o kreditima datim sljedećim kategorijama povezanih lica:

- dioničarima banke s više od 5% glasačkih prava,
- članovima Nadzornog odbora i uprave banke i
- subsidijarnim licima i drugim preduzećima povezanim s bankom.

Tabela 22: *Transakcije s povezanim licima*

-000 KM-

Opis	DATI KREDITI			INDEKS	
	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Dioničarima sa više od 5% glasačkih prava, subs.i drugim povezanim pred.	28.520	21.333	35.899	75	168
Članovima Nadzornog odbora	101	38	106	39	279
Upravi banke i uposlenim radnicima	2.663	1.962	2.283	74	116
UKUPNO	31.284	23.333	38.288	75	164
Potencijalne i preuzete vanbil.obaveze	911	1.072	1.886	118	176

Iako je u tri kvartala 2007. godine kreditna izloženost banaka prema povezanim licima povećana (kreditni 64% ili 15 miliona KM, a potencijalne i preuzete vanbilansne obaveze za 76% ili 0,8 miliona KM), na osnovu izvještajnih podataka može se zaključiti da se radi o veoma malom iznosu kredita odobrenih navedenim kategorijama povezanih lica, te da je generalno nivo rizika nizak. FBA posebnu pažnju (pri on site kontrolama) usmjerava na poslovanje banaka sa povezanim licima. Kontrolori FBA na licu mjesta daju naloge za otklanjanje uočenih propusta u određenim rokovima i pokreću prekršajne postupke, a sastavni dio tih aktivnosti je i praćenje i nadzor provođenja datih naloga u postkontrolnom postupku. To se pozitivno odrazilo na ovaj segment poslovanja, jer je u bankama značajno poboljšana kvaliteta upravljanja ovim rizikom, obim transakcija s povezanim licima ima opadajući trend, a time i izloženost riziku prema ovim licima.

2.2. Profitabilnost

Prema podacima iz bilansa uspjeha, banke u Federaciji BiH za devet mjeseci 2007. godine ostvarile su pozitivan finansijski rezultat-dobit u iznosu od 113,4 miliona KM, što je na nivou sistema značajno povećanje od 55% ili 40,2 miliona KM u odnosu na isti period 2006. godine, odnosno povećanje od 28% u odnosu na ostvarenu dobit u 2006. godini.

Pozitivan finansijski rezultat od 117,4 miliona KM ostvarilo je 18 banaka što je za 46,8% ili 37,4 miliona KM više nego u istom periodu 2006. godine. Istovremeno, gubitak u poslovanju u iznosu od 4,0 miliona KM iskazan je kod četiri banke i isti je je za 41,4% ili 2,8 miliona KM manji u odnosu na uporedni period 2006. godine.

Detaljniji podaci dati su u sljedećoj tabeli.

Tabela 23: Ostvareni finansijski rezultat: dobit/gubitak

-000 KM-

Datum/Opis	Na nivou sistema		Privatne banke		Državne banke	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
30.09.2005.						
Gubitak	-6.559	6	-5.716	3	-843	3
Dobit	68.127	18	64.569	15	3.558	3
Ukupno	61.568	24	58.853	18	2.715	6
30.09.2006.						
Gubitak	-6.844	6	-5.210	4	-1.634	2
Dobit	79.956	16	76.572	13	3.384	3
Ukupno	73.112	22	71.362	17	1.750	5
30.09.2007.						
Gubitak	-4.008	4	-4.008	4	-	-
Dobit	117.395	18	112.489	15	4.906	3
Ukupno	113.387	22	108.481	19	4.906	3

Kao i u ostalim segmentima i u ovom su prisutne koncentracije: od ukupno ostvarene dobiti (117,4 miliona KM) 75,1% ili 88,1 milion KM se odnosi na četiri najveće banke u sistemu, čiji je udio aktive u sistemu 67,8%, dok se ukupni gubitak (4,0 miliona KM) odnosi na četiri uglavnom male privatne banke (od toga jedna pod privremenom upravom), čiji je udio aktive u sistemu svega 2,3%. Finansijski rezultat državnih banaka nema značajniji uticaj na ukupnu profitabilnost bankarskog sektora.

Na osnovu analitičkih podataka, kao i pokazatelja za ocjenu kvaliteta profitabilnosti (visina ostvarenog finansijskog rezultata-dobit/gubitak i koeficijenta koji se koriste za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja, te drugih parametara vezanih za ocjenu poslovanja) ukupna profitabilnost sistema se poboljšava, kao rezultat sveukupnog trenda poboljšanja i stabilizacije bankarskog sektora.

Na nivou sistema ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 592,9 miliona KM, sa stopom rasta od 21% ili 103,8 miliona KM. Ukupni neamatni rashodi iznose 479,5 miliona KM, sa stopom rasta od 15% ili 63,6 miliona KM, što se pozitivno odrazilo na ukupan finansijski rezultat sektora.

Ako se analizira struktura ukupnog prihoda i promjene u najznačajnijim kategorijama, može se zaključiti da i dalje raste učešće neto kamatnog prihoda na koji se odnosi 62,8% ukupnog prihoda (u istom periodu 2006. godine 57,7%), dok se učešće operativnih prihoda smanjilo sa 42,3% na 37,2%.

Ukupni prihodi od kamata iznose 603,2 miliona KM i u odnosu na isti period prošle godine povećani su za 34% ili 153,2 miliona KM. U strukturi ukupnog prihoda njihovo učešće povećano je sa 92% na 101,7%. Pozitivan trend rezultat je bržeg rasta prihoda od kamata u odnosu na rast prosječne kamatonosne aktive, odnosno kontinuiranog rasta kreditnih plasmana i njihovog relativno dobrog kvaliteta, poboljšanja praksi upravljanja slobodnim novčanim sredstvima i po tom osnovu značajnog rasta kamata na sredstva kod depozitnih institucija, te primjene odredbi MRS-a 18.

S druge strane, u odnosu na stopu rasta kamatnih prihoda, kamatni rashodi su imali brži rast, odnosno stopu od 37% i iznose 230,9 miliona KM. Takođe, njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda povećano je sa 34,4% na 38,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Kamatni rashodi su imali brži trend rasta kao rezultat kontinuiranog rasta kreditnih obaveza

(najvećim dijelom inozaduženja) i oročenih depozita, te trenda rasta kamatnih stopa na depozite i uzete kredite.

Iako je zbog bržeg rasta kamatnih rashoda neto kamatni prihod u iznosu od 372,3 miliona KM imao nešto nižu stopu rasta (32% ili 90,3 miliona KM) nego kamatni prihodi, ipak se njegovo učešće u strukturi ukupnog prihoda povećalo sa 57,7% na 62,8%.

Rast učešća neto kamatnog prihoda u ukupnom prihodu banaka je pozitivan pokazatelj trenda poboljšanja kvaliteta i stabilnosti zarada, jer banke sve veći dio prihoda ostvaruju iz osnovne djelatnosti, odnosno kreditnih aktivnosti.

Operativni prihodi iznose 220,6 miliona KM i rasli su sporije od neto kamatnog prihoda, odnosno veći su za 7% ili 13,6 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine, a njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda smanjeno je sa 42,3% na 37,2%. Na ostvarenu stopu rasta operativnih prihoda značajan uticaj je imalo smanjenje prihoda od naknada za izvršene usluge, kao rezultat promjene računovodstvenih politika u segmentu metodologije tretmana i priznavanja prihoda po osnovu naknada koje su vezane za kredite (na kraju 2006.godine primijenjeno kod svih banaka).

Positivan trend bilježi se kod ukupnih nekamatnih rashoda koji iznose 479,5 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine veći su za 15% ili 63,6 miliona KM. Istovremeno njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda smanjeno je sa 85,1% na 80,9%.

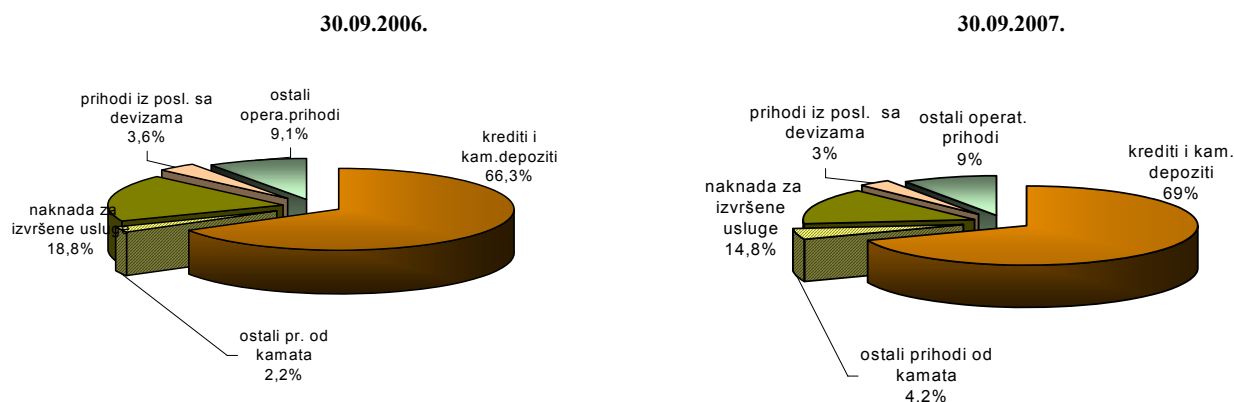
U okviru nekamatnih rashoda nominalno najviše su rasli troškovi plata i doprinosa u iznosu od 20,5 miliona KM i stopom od 15% (broj zaposlenih je povećao za 11%), zatim ostali operativni troškovi u iznosu od 16,5 miliona KM i stopom od 28% (od toga se 8,4 miliona KM odnosi na porast ovih rashoda kod najveće banke u sistemu), te troškovi rezervi za kreditne gubitke u iznosu od 12,1 milion KM i stopom od 12%.

Trend i struktura ukupnih prihoda i rashoda daje se u sljedećim tabelama i grafikonima:

Tabela 24 : Struktura ukupnih prihoda

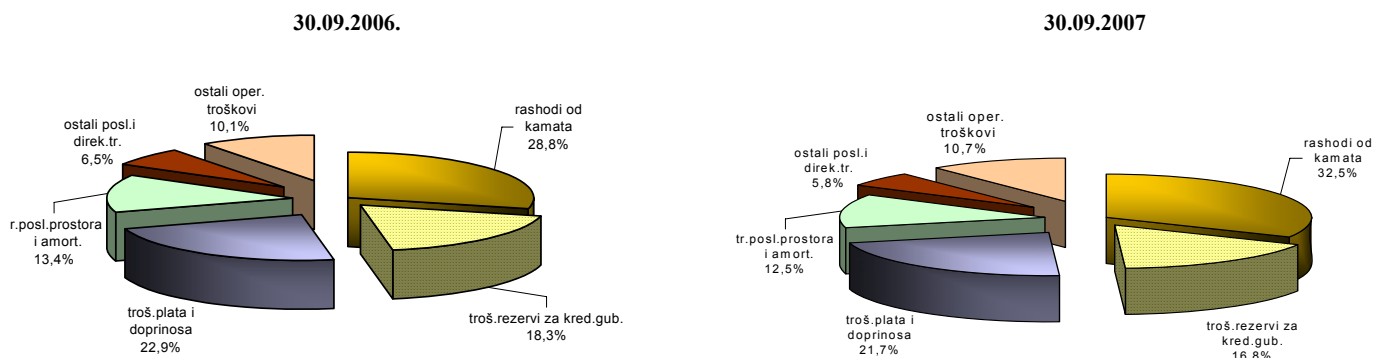
- u 000 KM-

Struktura ukupnih prihoda	30.09.2005.		30.09.2006.		30.09.2007.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Prihodi od kamata i slični prihodi								
Kamatonosni rač. depozita kod depoz.inst.	31.107	5,6	46.151	7,0	87.402	10,6	148	189
Kreditni i poslovi lizinga	330.528	59,1	389.577	59,3	481.167	58,4	118	124
Ostali prihodi od kamata	10.805	1,9	14.317	2,2	34.588	4,2	133	242
UKUPNO	372.440	66,6	450.045	68,5	603.157	73,2	121	134
II Operativni prihodi								
Naknade za izvršene usluge	113.616	20,3	123.289	18,8	121.960	14,8	109	99
Prihodi iz posl. sa devizama	22.775	4,1	23.754	3,6	24.925	3,0	104	105
Ostali operativni prihodi	50.065	9,0	59.924	9,1	73.714	9,0	120	123
UKUPNO	186.456	33,4	206.967	31,5	220.599	26,8	111	107
UKUPNI PRIHODI (I + II)	558.896	100,0	657.012	100,0	823.756	100,0	118	125

Grafikon 14 : *Sruktura ukupnih prihoda*Tabela 25 : *Struktura ukupnih rashoda*

- u 000 KM-

Struktura ukupnih rashoda	30.09.2005.		30.09.2006.		30.09.2007.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Rashodi od kamata i slični rashodi								
Depoziti	98.862	19,9	124.245	21,3	162.332	22,8	126	131
Obaveze po uzetim kredit. i ostalim pozajm.	24.920	5,0	36.829	6,3	59.478	8,4	148	161
Ostali rashodi od kamata	4.493	0,9	6.933	1,2	9.062	1,3	154	131
UKUPNO	128.275	25,8	168.007	28,8	230.872	32,5	131	137
II Ukupni nekamatni rashodi								
Troškovi rezervi za opći kred. rizik Potencijalne kreditne gubitke	95.683	19,2	106.991	18,3	119.073	16,8	112	111
Troškovi plata i doprinosa	120.880	24,3	133.746	22,9	154.162	21,7	111	115
Troškovi posl.prostora i amortizacija	70.744	14,2	78.003	13,4	89.211	12,5	110	114
Ostali poslovni i direktni troškovi	27.592	5,6	37.895	6,5	41.270	5,8	137	109
Ostali operativni troškovi	54.154	10,9	59.258	10,1	75.781	10,7	109	128
UKUPNO	369.053	74,2	415.893	71,2	479.497	67,5	113	115
UKUPNI RASHODI (I + II)	497.328	100,0	583.900	100,0	710.369	100,0	117	122

Grafikon 15 : *Sruktura ukupnih rashoda*

U sljedećim tabelama dati su najznačajniji koeficijenti za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti banaka:

Tabela 26 : *Koeficijenti profitabilnost, produktivnosti i efikasnosti po periodima*

KOEFIKIJENTI	-u %-		
	30.09.2005.	30.09.2006.	30.09.2007.
Dobit na prosječnu aktivu	0,84	0,74	0,91
Dobit na prosječni ukupni kapital	7,17	6,91	8,61
Dobit na prosječni dionički kapital	8,83	9,10	11,17
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	3,00	2,85	2,98
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	2,29	2,09	1,77
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	5,30	4,94	4,75
Poslovni i direktni rashodi ²² /prosječna aktiva	1,52	1,45	1,28
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	3,02	2,74	2,56
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	4,54	4,20	3,84

Tabela 27 : *Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti na dan 30.09. 2007.*

KOEFIKIJENTI	-u %-		
	30.09. 2007.		
	DRŽAVNE BANKE	PRIVATNE BANKE	PROSJEK UFBiH
Dobit na prosječnu aktivu	1,30	0,90	0,91
Dobit na prosječni ukupni kapital	3,34	9,27	8,61
Dobit na prosječni dionički kapital	4,04	12,14	11,17
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	3,17	2,98	2,98
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	3,02	1,73	1,77
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	6,19	4,70	4,75
Poslovni i direktni rashodi/prosječna aktiva	1,71	1,27	1,28
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	3,17	2,54	2,56
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	4,89	3,81	3,84

Analizom osnovnih parametara za ocjenu kvaliteta profitabilnosti uočava se da je iznos ostvarene dobiti veći u odnosu na isti period prethodne godine i sa ROAA (zarada na prosječnu aktivu) od 0,91% i ROAE (zarada na prosječni dionički kapital) od 8,61%, ipak produktivnost banaka, mjerena odnosom ukupnog prihoda i prosječne aktive (4,75%), nije poboljšana, odnosno nastavlja s trendom pada, s jedne strane zbog nešto bržeg rasta prosječne ukupne aktive od prosječne kamatonosne aktive, a s druge strane usporenijeg rasta neto-kamatnog prihoda uzrokovanog rastom troškova izvora finansiranja (i depozitnih i kreditnih).

Svi ključni finansijski pokazatelji profitabilnosti analizirani prema kriterijumu vlasništva u bankama, pokazuju da privatne banke posluju rentabilnije, produktivnije i efikasnije, što im osigurava konkurentnu prednost u odnosu na državne banke i ukazuje na nužnost završetka privatizacije preostalih državnih banaka.

Profitabilnost banaka u narednom periodu i dalje će najviše zavisi od kvaliteta aktive, odnosno izloženosti banke kreditnom riziku, te efikasnog upravljanja i kontrole operativnih troškova, a kod najvećih banaka posebno onih koje su vezani za zajedničke troškove u grupaciji (head office), koji su veoma visoki i značajno utiču na finansijski rezultat tih banaka. Stoga je ključni faktor efikasnosti i profitabilnosti svake banke kvalitet menadžmenta i poslovna politika koju vodi jer se time najdirektnije utiče na njene performanse.

²² U rashode su uključeni troškovi rezervi za potencijalne kreditne gubitke.

Takođe, u novim tržišnim uslovima banke usvajaju novi koncept poslovne politike primjerene tržišno orjentiranom bankarstvu čiji je cilj ostvarivanje što većeg profita, obezbjeđujući pri tome stabilnost banke i adekvatno upravljanje i kontrolu svih rizika kojima je banka izložena u poslovanju, a primarno kreditnog rizika. Međutim, uključivanjem u međunarodno finansijsko poslovanje i tržišta banke će u budućnosti biti više izložene tržišnim rizicima: kamatnom, deviznom i cjenovnom, kao i riziku zaduživanja, što će zahtijevati dalje jačanje kapitalne osnove ne samo iz internih izvora kroz povećanje zadržane dobiti iz ostvarenog profita nego i iz eksternih izvora, što je istovremeno i preduslov za dalju ekspanziju i rast banaka.

2.3. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz kreditni rizik, jedno od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu. Takođe, to je jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sistem u svakoj zemlji.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti propisani su minimalni standardi koje je banka dužna da osigura i održava u procesu upravljanja ovim rizikom, odnosno minimalni standardi za kreiranje i provođenje politike likvidnosti koja osigurava sposobnost banke da potpuno i bez odlaganja izvršava svoje obaveze na dan dospjeća.

Navedeni propis predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i sadrži kvalitativne i kvantitativne odredbe i zahtjeve prema bankama. Propisani su limiti koje banke trebaju ispunjavati vezano za prosječni dekadni minimum i dnevni minimum novčanih sredstava u odnosu na kratkoročne izvore, kao i minimalni limiti ročne usklađenosti dospjeća instrumenata finansijske aktive i obaveza do 180 dana.

Rizik likvidnosti je u uskoj korelaciji s drugim rizicima, i često se negativno efektira na profitabilnost banaka.

U strukturi izvora finansiranja banaka u Federaciji BiH na dan 30. 09. 2007. godine i dalje najveće učešće od 72% imaju depoziti i uzeti krediti (uključujući subordinisane dugove²³) 14,5% koji su sa dužim periodima ročnosti i predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročne plasmane, a značajno su doprinijeli ročnom usklađivanju dospjeća stavki aktive i obaveza. S druge strane, ročna struktura depozita je znatno nepovoljnija, iako je već duži period prisutan trend poboljšanja.

Tabela 28 : Ročna struktura depozita

- u 000 KM-

DEPOZITI	31.12.2005.		31.12.2006.		30.09.2007.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Štednja i dep. po viđenju	3.264.937	47,5	4.079.002	48,7	4.679.630	47,7	125	115
Do 3 mjeseca	408.679	6,0	293.735	3,5	322.731	3,3	72	110
Do 1 godine	541.832	7,9	745.994	8,9	1.102.870	11,3	137	148
1. Ukupno kratkoročni	4.215.448	61,4	5.115.731	61,1	6.105.231	62,3	121	119
Do 3 godine	1.709.665	24,9	2.212.076	26,4	2.540.837	25,9	129	115
Preko 3 godine	938.935	13,7	1.051.515	12,5	1.155.503	11,8	112	110
2. Ukupno dugoročni	2.648.600	38,6	3.263.591	38,9	3.696.340	37,7	123	113
UKUPNO (1 + 2)	6.864.048	100,0	8.379.322	100,0	9.801.570	100,0	122	117

²³ Subordinisani dugovi: uzeti krediti i obaveze trajnog karaktera.

Analizirajući ročnu strukturu depozita prema dvije osnovne grupe, u odnosu na 2006. godinu, u posmatranom periodu kratkoročni depoziti su imali nešto brži rast (19% ili 990 miliona KM) nego dugoročni (13% ili 433 miliona KM).

U kratkoročnim depozitima u odnosu na 2006. godinu najveći nominalni rast od 601 milion KM (stopa rasta 15%) ostvaren je kod depozita po viđenju, dok je najveća stopa rasta (48% ili 360 miliona KM) ostvarena kod oročenih depozita u periodu od tri mjeseca do jedne godine. U ukupnim depozitima po viđenju najveće učešće i dalje imaju depoziti građana (34,8%), koji su se u odnosu na 2006. godinu povećali za 15% ili 217 miliona KM.

Treba istaći da je kod dugoročnih depozita dominantno učešće dva sektora, i to: stanovništva od 45,2% i bankarskih institucija 26,4%, s blagim trendom smanjenja njihovog učešća zbog porasta učešća depozita javnih i privatnih preduzeća (sa 16,8% na 20,8%). U depozitima oročenim do tri godine najveće učešće od 62% imaju depoziti stanovništva (na kraju 2006. godine 58,4%), dok u periodu preko tri godine najveće učešće od 62,7% imaju depoziti bankarskih institucija (na kraju 2006. godine: 62,9%).

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala, i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu i drže ročne debalanse između izvora i plasmana u okviru propisanih minimalnih limita.

Tabela 29 : *Ročna struktura kredita*

-u 000 KM-

KREDITI	31.12.2005.		31.12.2006.		30.09.2007.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dospjela potraživanja i plaćene vanbil.obaveze	218.177	3,9	210.852	3,1	238.147	2,9	97	113
Kratkoročni krediti	1.134.850	20,5	1.360.381	19,9	1.550.267	18,7	120	114
Dugoročni krediti	4.192.050	75,6	5.248.921	77,0	6.494.308	78,4	125	124
UKUPNO KREDITI	5.545.077	100,0	6.820.154	100,0	8.282.722	100,0	123	121

U tri kvartala 2007. godine dugoročni krediti su povećani za 24% ili 1.245 miliona KM (59% ili 729 miliona KM od ostvarenog rasta odnosi se na kredite date stanovništvu), a kratkoročni za 14% ili 190 miliona KM (na privatna preduzeća se odnosi 83,6% ili 159 miliona KM).

Sektorska analiza po ročnosti pokazuje da se od ukupnih kredita datih stanovništvu 91% odnosi na dugoročne kredite, a kod kredita plasiranih privatnim preduzećima 64,4%, s trendom rasta (na kraju 2006. godine 62,7%).

U strukturi aktive krediti, kao najznačajnija kategorija, imaju i dalje najveće učešće od 60,8%, uz stalni trend rasta koji je podržan kako rastom depozita (17%) tako i uzetih kredita (26%).

Banke su u 2007. godini redovno ispunjavale obavezu održavanja propisane obavezne rezerve kod Centralne banke BiH²⁴. Putem obavezne rezerve kao značajnog instrumenta monetarne politike, u BiH u uslovima funkcioniranja valutnog odbora i relativno finansijski nerazvijenog tržišta, ostvaruje se primarno monetarni cilj odnosno monetarna kontrola, u smislu zaustavljanja brzog rasta kredita ostvarenog u prethodnim godinama i smanjenja multiplikacije. S druge strane, primjena regulative o deviznom riziku i održavanje valutne

²⁴ Stopa obavezne rezerve je od 01.12.2005. godine 15% (do tada je bila 10%).

usklađenosti s propisanim limitima, utiče takođe značajno na iznos koji banke drže na računu rezervi kod Centralne banke u domaćoj valuti čime se osigurava visoka likvidnost pojedinačno banaka i bankarskog sektora.

Za analizu likvidnosti koristi se više koeficijenata, a pregled najvažnijih je u sljedećoj tabeli :

Tabela 30 : *Koeficijenti likvidnosti*

- u % -

Koeficijenti	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.
1	2	3	4
Likvidna sredstva ²⁵ / ukupna aktiva	37,8	37,4	36,4
Likvidna sredstva / kratkoročne finans.obaveze	63,9	62,2	60,0
Kratkoročne finans.obaveze/ ukupne finans.obaveze	66,9	68,0	68,7
Kreditni / depoziti i uzeti krediti ²⁶	69,2	69,6	71,8
Kreditni / depoziti, uzeti krediti i subordinisani dugovi ²⁷	68,0	68,5	70,3

U posmatranom periodu nastavljen je trend neznatnog pada kvaliteta osnovnih pokazatelja likvidnosti, najviše zbog daljeg rasta kreditnih plasmana, ali ostaje konstatacija da je pozicija likvidnosti bankarskog sistema u Federaciji BiH dobra, sa zadovoljavajućim učešćem likvidnih sredstava u ukupnoj aktivi i pokrivenošću kratkoročnih obaveza likvidnim sredstvima, dok je strukturni pokazatelj učešća kratkoročnih obaveza u ukupnim finansijskim obavezama nešto lošiji nego na kraju 2006. godine. Posljednja dva pokazatelja, izražena kao odnos kredita i izvora iz kojih su finansirani (depoziti i uzeti krediti), iako su se neznatno pogoršali, i dalje su veoma dobri, što je na nivou iskustvenog standarda.

Propisani regulatorni zahtjevi prema bankama su dosta restriktivni, što je i rezultiralo dobrom likvidnošću banaka pojedinačno i ukupnog bankarskog sistema. Sve banke kontinuirano ispunjavaju i to znatno iznad propisanog minimuma, obavezu dekadnog prosjeka od 20% u odnosu na kratkoročne izvore sredstava, i dnevnog minimuma od 10% prema istoj osnovici, što se vidi iz sljedećeg pregleda.

Tabela 31 : *Pozicija likvidnosti- dekadni prosjek i dnevni minimum*

- u 000 KM-

Opis	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.	INDEX	
	Iznos	Iznos	Iznos	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
1. Prosječno dnevno stanje novčanih sredstava	2.687.043	3.478.292	3.913.278	129	113
2. Najniže ukupno dnevno stanje novč.sredst.	2.371.336	3.201.670	3.634.087	135	114
3. Kratkoročni izvori sred.(osnovica za obračun)	4.165.268	5.135.086	6.045.689	123	118
4.Iznos obaveze :					
4.1. dekadni prosjek 20% od iznosa red.br. 3	833.054	1.027.017	1.209.138	123	118
4.2. dnevni minimum 10% od iznosa red.br.3	416.527	513.509	604.569	123	118
5.Ispunjenje obaveze : dekadni prosjek					
Višak = red.br.1 – red.br. 4.1.	1.853.989	2.451.275	2.704.140	132	110
6. Ispunjenje obaveze : dnevni minimum					
Višak = red.br.2 – red.br. 4.2.	1.954.809	2.688.161	3.029.518	138	113

²⁵ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite.

²⁶ Iskustveni standardi su: manji od 70%-veoma solidan, 71%-75%-zadovoljavajući, 76%-80%-na granici zadovoljavajućeg, 81%-85%-nedovoljan, preko 85%-kritičan.

²⁷ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj.

Pored navedenog propisanog minimalnog standarda, za analizu pozicije likvidnosti od ključnog značaja je praćenje preostalih dospijuća stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je s aspekta propisanih minimalnih limita kreirana na vremenski horizont od 180 dana.

Tabela 32 : Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana

- u 000 KM -

Opis	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.	INDEX	
	Iznos	Iznos	Iznos	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
I. 1- 30 dana					
1. Iznos finansijske aktive	4.051.257	5.111.643	5.725.281	126	112
2. iznos finansijskih obaveza	3.668.868	4.626.466	5.201.855	126	112
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	382.389	485.177	523.426	127	108
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	110,4%	110,50%	110,1 %		
b) Propisani minimum %	100,0%	100,00%	100,00%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	10,4%	10,5%	10,1%		
II. 1-90 dana					
1. Iznos finansijske aktive	4.559.015	5.622.709	6.278.381	123	112
2. iznos finansijskih obaveza	4.150.956	5.107.109	5.756.353	123	113
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	408.059	515.600	522.028	126	101
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	109,8%	110,10%	109,1%		
b) Propisani minimum %	100,0%	100,00%	100,00%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	9,8%	10,10%	9,1%		
II. 1-180 dana					
1. Iznos finansijske aktive	5.091.381	6.245.949	6.980.816	123	112
2. iznos finansijskih obaveza	4.598.836	5.662.698	6.544.896	123	116
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	492.545	583.251	435.920	118	75
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	110,7%	110,3%	106,7%		
b) Propisani minimum %	95,0%	95,0%	95,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	15,7%	15,30%	11,70%		

Iz pregleda se zaključuje da su se banke na dan 30. 09. 2007. godine pridržavale propisanih ograničenja, i ostvarile bolju ročnu usklađenost finansijske aktive i obaveza u odnosu na propisane limite, ali ipak nešto lošiju nego na kraju 2006. godine, a osnovni razlog tome je nešto jači rast kreditnih plasmana u tri kvartala 2007.godine, i to uglavnom dugoročnih.

Likvidnost bankarskog sistema u Federaciji BiH je, na osnovu svih iznesenih pokazatelja, visoka, što je i rezultat postojeće restriktivne regulative. Kako je ovaj segment poslovanja i nivo izloženosti likvidnosnom riziku u korelaciji s kreditnim rizikom, a imajući u vidu rastući trend i nivo kreditnog rizika, banke će u narednom periodu trebati još više pažnje posvetiti upravljanju rizikom likvidnosti uspostavljanjem i provođenjem politika likvidnosti koje će osigurati izvršenje svih dospjelih obaveza banke na vrijeme, a na osnovu kontinuiranog planiranja budućih likvidnosnih potreba uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim, regulativnim i ostalim uslovima poslovnog okruženja banaka. FBA će, i putem izvještaja i on site kontrola u bankama, pratiti i nadzirati kako banke upravljaju ovim rizikom i da li postupaju u skladu s usvojenim politikama i programima.

2.4. Devizni rizik-devizna usklađenost aktive i pasive bilansa i vanbilansa

U svom poslovanju banke su izložene značajnim rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i devizni rizik (FX) koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti -individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke.

U cilju osiguranja primjene i provođenja opreznosnih principa kod obavljanja deviznih aktivnosti banaka, te smanjenja uticaja deviznog rizika na njihovu profitabilnost, likvidnost i kapital FBA je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka kojom se regulišu minimalni standardi za donošenje i provođenje programa, politika i procedura za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom, te propisana ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na osnovni kapital banke.²⁸

U cilju praćenja poštivanja propisanih ograničenja banke dnevno izvještavaju FBA. Na osnovu kontrole, praćenja i analize dostavljenih izvještaja, može se zaključiti da se banke pridržavaju propisanih limita i da obavljaju svoje FX aktivnosti u okvirima istih.

S obzirom da Centralna banka BiH funkcioniše kao valutni odbor i gdje je EURO valuta sidro valutnog odbora, u praksi banke nisu izložene deviznom riziku kada je u pitanju najznačajnija valuta EURO.

Prema stanju na dan 30. 09. 2007. godine na nivou bankarskog sistema u valutnoj strukturi aktive banaka učešće stavki u stranim valutama iznosilo je 16,6% ili 2,3 milijarde KM (na kraju 2006. godine 20,8% ili 2,4 milijarde KM). S druge strane, valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 53,3% ili 7,3 milijarde KM (na kraju 2006. godine 53,5% ili 6,2 milijarde KM).

U sljedećoj tabeli daje se struktura i trend finansijske aktive i obaveza i devizna pozicija za EURO kao najznačajniju valutu²⁹ i ukupno:

²⁸ Članom 8. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banke propisana su ograničenja: za individualnu deviznu poziciju za EURO najviše do 30% osnovnog kapitala, a za ostale valute do 20%, i deviznu poziciju banke najviše do 30%.

²⁹ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija.

Tabela 33 : Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EURO i ukupno)
-u milionima KM-

Opis	31.12.2006.				30.09.2007.				INDEX	
	EURO		UKUPNO		EURO		UKUPNO		EURO	UKUPNO
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	6/2	8/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>I. Finansijska aktiva</i>										
1. Novčana sredstva	1.335	21,5	1.876	27,2	1.428	19,9	1.950	24,3	114	106
2. Krediti	325	5,2	376	5,5	152	2,1	228	2,8	45	57
3. Krediti s val. Klauzulom	4.434	71,4	4.507	65,3	5.544	77,2	5.776	71,8	118	120
4. Ostalo	117	1,9	138	2,0	59	0,8	89	1,1	68	81
Ukupno (1+2+3+4)	6.211	100,0	6.897	100,0	7.183	100,00	8.043	100,00	113	112
<i>II. Finansijske obaveze</i>										
1. Depoziti	3.951	68,5	4.576	71,1	4.367	65,7	5.227	69,2	106	109
2. Uzeti krediti	1.327	23,0	1.362	21,1	1.638	24,6	1.680	22,2	120	120
3. Dep. i kred. s val.klauz.	284	4,9	284	4,4	303	4,6	303	4,0	116	116
4. ostalo	208	3,6	218	3,4	337	5,1	345	4,6	125	122
Ukupno (1+2+3+4)	5.770	100,0	6.440	100,0	6.645	100,00	7.555	100,00	111	112
<i>III. Vanbilans</i>										
1. Aktiva	16		20		19		84			
2. Pasiva	377		380		457		459			
<i>IV. Pozicija</i>										
Duga (iznos)	79		97		100		112			
%	7,3%		8,9%		7,8%		8,8%			
Kratka										
%										
Dozvoljena	30%		30%		30%		30%			
Manja od dozvoljene	22,7%		21,1%		22,2%		21,2%			

Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktivi³⁰ dominantno je učešće EURO, s tim da je u 2007. godini smanjeno za 2,1 indeksni poen (sa 74,4% na 72,3%) uz smanjenje nominalnog iznosa sa 1,8 milijardi na 1,6 milijardi KM. Učešće EURO u obavezama je takođe smanjeno sa 89,1% na 87,4% i pored povećanja nominalnog iznosa sa 5,5 milijardi KM na 6,3 milijarde KM.

Međutim, u obračun izloženosti FX riziku ulazi i iznos indeksiranih stavki aktive (kreditni) i obaveza³¹, koji je posebno značajan u aktivi (71,8% ili 5,8 milijardi KM) i ima stalni trend rasta, što je dijelom rezultat rasta uzetih inokredita kao sve značajnijeg izvora u strukturi pasive banaka. (kreditne obaveze sa subordinisanim dugovima iznose 1,9 milijardi KM i imaju učešće od 14,4%). Na ostale devizne stavke aktive se odnosi 28,2% ili 2,2 milijarde KM sa strukturom: stavke u EURO 20,4% ili 1,6 milijardi KM i ostale valute 7,8% ili 0,6 milijardi KM (na kraju 2006. godine krediti ugovoreni sa valutnom klauzulom u iznosu od 4,5 milijardi KM su imali učešće od 65,3%, a ostale stavke u EURO 25,8% ili 1,8 milijardi KM). Od ukupnih neto kredita (osam milijardi KM) 72,5% je ugovoreno s valutnom klauzulom (na kraju 2006. godine 69%), uglavnom vezano za EURO (96%).

Na drugoj strani, struktura finansijskih obaveza uslovljava i determinira strukturu stavki finansijske aktive, za svaku valutu pojedinačno. U deviznim obavezama (7,6 milijarde KM) najveće učešće od 83,9% ili 6,3 milijarde KM imaju stavke u EURO (najviše depoziti), dok je učešće i iznos indeksiranih obaveza minimalan i iznosi 4,0% ili 0,3 milijarde KM (na kraju

³⁰ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija: dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Prema metodologiji, fin. aktiva se iskazuje po neto principu (umanjena za rezerve za kreditne gubitke).

³¹ U cilju zaštite od promjena deviznog kursa banke ugovaraju određene stavke aktive (kreditni) i obaveza s valutnom klauzulom (propisom je dozvoljena samo dvosmjerna valutna klauzula).

2006. godine učešće obaveza u EURO bilo je 85,2% ili 5,5 milijardi KM, a indeksiranih obaveza 4,4% ili 0,3 milijarde KM).

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sistema FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i sistema FX riziku u tri kvartala 2007.godine kretala u okviru propisanih ograničenja.

Sa 30. 09. 2007. godine dugu deviznu poziciju imalo je 16 banaka, a kratku šest, tako da je na nivou sistema iskazana duga devizna pozicija od 8,8% osnovnog kapitala banaka, što je za 21,2% manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EURO iznosila je 7,8% pri čemu su stavke finansijske aktive bile veće od finansijskih obaveza (duga pozicija) i ista je za 22,2% manja od dozvoljene.

Iako u uslovima funkcioniranja valutnog odbora banke nisu izložene deviznom riziku za najznačajniju valutu EURO, dužne su da se pridržavaju propisanih ograničenja za svaku valutu, kao i za ukupnu deviznu poziciju, te da dnevno upravljaju ovim rizikom u skladu s usvojenim programima, politikama, procedurama i planovima.

III. ZAKLJUČAK

Nakon što je konsolidacija i stabilizacija bankarskog sektora Federacije BiH dostigla zavidan nivo, naredne aktivnosti treba da budu usmjerene na dalji napredak i razvoj sistema. To pretpostavlja neprekidan angažman svih dijelova sistema, zakonodavnih i izvršnih vlasti kako bi se obezbijedilo stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta što bi podsticalo djelovanje na banke i povratno, na privredu.

Za ostvarenje ovakvih ciljeva neophodno je dalje angažovanje institucija i organa u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH na:

- realizaciji zaključka Parlamenta Federacije BiH o uspostavljanju bankarske supervizije na nivou države;
- okončanju procesa privatizacije dvije državne banke;
- iniciranju ubrzanja procesa izbora članova Upravnog odbora i menadžmenta FBA;
- zaokruživanje i dogradnja regulative za finansijski sektor, koja se odnosi na djelovanje, status i poslovanje mikrokreditnih organizacija, preduzeća koja se bave lizingom, osiguravajućih društava, pretvorba Investicijske banke Federacije BiH d.d. Sarajevo u Razvojnu banku itd.;
- ubrzavanju provođenja ekonomskih reformi u realnom sektoru kako bi se dostigao nivo ostvaren u monetarnom i bankarskom sektoru;
- na osnovu dokumentovanih materijala stručno i profesionalno obrađenih u Udruženju banaka BiH, a putem Ministarstva finansija Federacije BiH, neophodno je ubrzano raditi na:
 - kontinuiranom dograđivanju zakonske regulative za bankarski sektor i finansijski sistem polazeći od Bazelskih principa i Evropskih bankarskih direktiva,
 - uspostavljanju posebnih sudskih odjela za privredu,
 - uspostavljanju efikasnijih postupaka izvršenja zaloga,
 - donošenju zakona o zaštiti povjerilaca i potpune odgovornosti dužnika,
 - donošenju zakona ili poboljšanju postojećih zakonskih propisa kojim se uređuje oblast sigurnosti i zaštite novca u banci i transportu.

Agencija za bankarstvo FBiH u narednom periodu će:

- nastaviti kontinuiran nadzor banaka off-site i on-site kontrolama, sa težištem na ograničenim-ciljanim kontrolama dominantnih rizičnih segmenata bančinog poslovanja, s ciljem da supervizija bude efikasnija i u tom smislu:
 - nastaviti sistematsko praćenje aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijeđivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
 - i dalje insistirati na kapitalnom jačanju banaka, posebno onih koje bilježe nadprosječan rast aktive,
 - kontinuirano nastaviti nadzirati banke u kojima je koncentrisan veliki iznos štednje i drugih depozita, a u cilju zaštite deponenata,
 - raditi, kao i do sada, na dogradnji podzakonske regulative, polazeći od Bazelskih principa i Evropskih direktiva kao dio priprema za priključivanje BiH Evropskoj uniji,
 - održati kontinuitet kontrole platnog prometa,
 - uspostavljati i širiti saradnju sa supervizorskim autoritetima u zemljama iz kojih su investitori prisutni u bankarskom sektoru FBiH, kao i s drugim zemljama u cilju što efikasnije supervizije;
 - unapređivati saradnju s Udruženjem banaka BiH po svim segmentima bankarskog poslovanja, organizovanje savjetovanja i pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za bankarstvo, itd;
- kontinuirano operativno usavršavanje informacionog sistema koji će omogućiti rano upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka;
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova;
- okončati proces preostalih privremenih uprava i ubrzati postupak likvidacija na osnovu zaključka Upravnog odbora od 29. 03. 2006. godine.

Kao najbitniji dio sistema, banke bi trebale koncentrisati aktivnosti na:

- daljnje kapitalno jačanje srazmjerno rastu aktive i rizika, većoj profitabilnosti, solventnosti, dosljednijoj primjeni usvojenih politika i procedura u sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, i sigurnosti i zaštiti novca u banci i transportu, a u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima;
- jačanje internih kontrola i internih revizija koje će biti potpuno neovisne u radu;
- stalno unapređivati i sarađivati s Udruženjem banaka BiH po pitanju stručnog osposobljavanja, izmjene svih zakonskih propisa koji su postali ograničavajući faktor u razvoju banaka, uvođenju novih proizvoda, naplati potraživanja i aktivno uključivanje u formiranje jedinstvenog registra neurednih dužnika-pravnih i fizičkih lica;
- redovno i ažurno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita i Jedinstvenom Centralnom registru računa kod Centralne banke BiH.

P R I L O Z I

PRILOG 1.....	Osnovni podaci o bankama u F BiH
PRILOG 2.....	Bilans stanja banaka po šemi FBA
PRILOG 3.....	Štednja stanovništva u bankama F BiH
PRILOG 4.....	Izvještaj o kretanju aktive bilansa i vanbilansnih rizicnih stavki
PRILOG 5.....	Bilans prihoda i rashoda banaka
PRILOG 6.....	Izvještaj o stanju i adekvatnosti kapitala
PRILOG 7.....	Podaci o zaposlenim u bankama F BiH

PRILOG 1

Banke u Federaciji Bosne i Hercegovine - 30.09.2007.					
Br.	BANKA	Adresa		Telefon	Direktor
1	ABS BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Trampina 12/VI	053/277-060, fax:667-674	ZUKIĆ ADNAN
2	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd - SARAJEVO	Sarajevo	Trg djece Sarajeva bb	053/275-100, fax:472-159	AMER BUKVIĆ
3	BOR BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Obala Kullna bana 18	053/663-500, fax:278-550	HAMID PRŠEŠ
4	FIMA BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Kolodvorska br. 5.	053/720-070, fax:720-100	EDIN MUFTIĆ
5	HERCEGOVAČKA BANKA dd MOSTAR	Mostar	Kneza Domagoja bb.	056/532-901, fax:532-908	Privr.upravitelj - Nikola Fabijanić - 16.04.2007.
6	HVB CENTRAL PROFIT BANKA d.d. - SARAJEVO	Sarajevo	Zelenih beretki 24	053/533-688, fax:532-319	ZVONIMIR JURJEVIĆ
7	HYPO ALPE-ADRIA-BANK dd - MOSTAR	Mostar	Kneza Branimira 2b	056/444-200, fax:444-235	PETAR JURČIĆ
8	INVESTICIJSKA BANKA FEDERACIJE BIH	Sarajevo	Paromlinska bb	053/277-900, fax:668-952	RAMIZ DŽAFEROVIĆ
9	INVESTICIONO-KOMERCIJALNA BANKA dd - ZENICA	Zenica	Trg B&H 1	052/401-804, fax:246-187	Privremeni direktor - SUVAD IBRANOVIĆ
10	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V.KLADUŠA	V.Kladuša	Ibrahima Mrzljaka 3.	057/771-253, fax:772-416	HASAN PORČIĆ
11	NLB TUZLANSKA BANKA dd - TUZLA	Tuzla	Maršala Tita 34	055/259-259, fax:250-596	ALMIR ŠAHINPAŠIĆ
12	POŠTANSKA BANKA BIH - SARAJEVO	Sarajevo	Branilaca Sarajeva 20/XI	053/212-993, fax:210-007	DŽENAMIR ABAZA
13	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO dd - SARAJEVO	Sarajevo	Alipašina 6	053/277-700, fax:277-798	Privr.upravitelj - Maruf Burnazović - 17.07.2006.
14	PROCREDIT BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo	Emerika Bluma 8.	053/250-950, fax:250-971	PETER MÖLDERS
15	RAIFFEISEN BANK dd BIH - SARAJEVO	Sarajevo	Danijela Ozme 3	053/287-100, fax: 213-851	MICHAEL MÜLLER
16	TURKISH ZIRAAT BANK BOSNIA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Ferhadija 29	053/254-050, fax: 254-051	KENAN BOZKURT
17	UNA BANKA dd - BIHAĆ	Bihać	Bosanska 25	057/322-400, fax: 322-331	Privr.upravitelj - Stjepan Blagović - 01.05.2005.
18	UNICREDIT ZAGREBAČKA BANKA dd - MOSTAR	Mostar	Kardinala Stepinca bb	056/312-121, fax:312-123	BERISLAV KUTLE
19	UNION BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Dubrovačka 6	053/561-000, fax: 201-567	ESAD BEKTEŠEVIĆ
20	UPI BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Obala Kullna bana 9a.	053/497-555, fax:497-589	ALMIR KRKALIĆ
21	VAKUFСКА BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	M. Tita 13.	053/280-100, fax: 663-399	AMIR RIZVANOVIĆ
22	VOLKSBANK BH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1	053/295-601, fax:295-603	REINHOLD KOLLAND

BILANS STANJA BANAKA U FBiH PO ŠEMI FBA

AKTIVNI POdBILANS

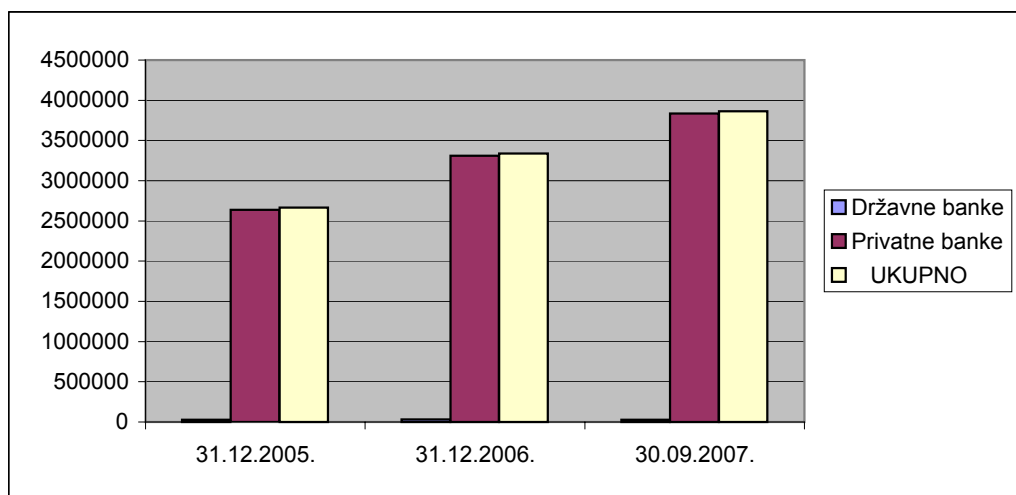
000 KM

R.br.	O P I S	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.
A K T I V A				
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	3.533.700	4.286.202	4.952.373
1a	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	1.167.310	1.514.758	271.972
1b	Kamatonski računi depozita	2.366.390	2.771.444	4.680.401
2.	Vrijednosni papiri za trgovanje	13.625	41.121	45.358
3.	Plasmani drugim bankama	68.811	105.390	76.976
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	5.545.077	6.820.154	8.282.722
4a	Kreditni	5.326.708	6.609.122	8.044.404
4b	Potraživanja po poslovima lizinga	192	180	171
4c	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	218.177	210.852	238.147
5.	Vrijednosni papiri koji se drže do dospelja	6.385	4.801	4.550
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	275.276	314.012	326.513
7.	Ostale nekretnine	31.361	27.659	41.740
8.	Investicije u nekonsolidovana povezana preduzeća	28.750	27.679	33.957
9.	Ostala aktiva	154.222	170.492	182.090
10.	MINUS:Rezerve za potencijalne gubitke	278.499	299.155	327.654
10a	Rezerve na stavke pozicije 4. Aktive	260.155	288.433	315.338
10b	Rezerve na pozicije Aktive osim pozicije 4.	18.344	10.722	12.316
11.	UKUPNA AKTIVA	9.378.708	11.498.355	13.618.625
O B A V E Z E				
12.	Depoziti	6.864.048	8.379.322	9.801.571
12a	Kamatonski depoziti	6.114.978	7.529.517	8.982.762
12b	Nekamatonski depoziti	749.070	849.805	818.809
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	8.308	7.802	7.485
13a	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza			0
13b	Stanje neizmirenih - pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	8.308	7.802	7.485
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	2.912	2.890	2.900
15.	Obaveze prema vladi			0
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	1.152.910	1.420.944	1.727.187
16a	sa preostalim rokom dospelja do jedne godine	241.955	196.381	294.909
16b	sa preostalim rokom dospelja preko jedne godine	910.955	1.224.563	1.432.278
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	132.429	145.079	245.252
18.	Ostale obaveze	201.384	315.733	396.081
19.	UKUPNE OBAVEZE	8.361.991	10.271.770	12.180.476
K A P I T A L				
20.	Trajne prioritetne dionice	26.280	30.180	26.224
21.	Obične dionice	773.205	858.610	968.089
22.	Emisiona ažia	29.975	71.130	74.948
22a	na trajne prioritetne dionice	532	8.332	8.332
22b	na obične dionice	29.443	62.798	66.616
23.	Neraspoređena dobit i rezerve kapitala	130.440	172.581	255.501
24.	Kursne razlike	0	0	0
25.	Ostali kapital	56.817	94.084	113.387
26.	UKUPNI KAPITAL (20. do 25.)	1.016.717	1.226.585	1.438.149
27.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL (19 +26)	9.378.708	11.498.355	13.618.625
PASIVNI I NEUTRALNI POdBILANS		680.040	641.164	618.212
UKUPNA BILANSNA SUMA BANAKA		10.058.748	12.139.519	14.236.837

NOVA ŠTEDNJA STANOVNIŠTVA PO PERIODIMA

000 KM

	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.
Državne banke	26.886	31.723	28.251
Privatne banke	2.638.391	3.308.413	3.835.533
UKUPNO	2.665.277	3.340.136	3.863.784

KLASIFIKACIJA AKTIVE I VANBILANSNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 30.09.2007. godine

- AKTIVNI BILANS -

000 KM

Red. br.	STAVKE AKTIVE BILANSA I VANBILANSA	K L A S I F I K A C I J A					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Kratkoročni krediti	1.286.383	249.969	12.735	1.180	0	1.550.267
2.	Dugoročni krediti	5.600.425	712.823	119.287	61.773	0	6.494.308
3.	Ostali plasmani	57.721	1.690	321	10	0	59.742
4.	Obračunata kamata	37.375	11.650	0	0	0	49.025
5.	Dospjela potraživanja	98.424	68.721	21.579	45.488	0	234.212
6.	Potraživanja po plaćenim garancijama	566	127	0	3.242	0	3.935
7.	Ostala aktiva	5.543.889	7.446	780	2.655	20	5.554.790
8.	STAVKE AKTIVE BILANSA UKUPNO:	12.624.783	1.052.426	154.702	114.348	20	13.946.279
9.	a) Plative garancije	284.866	53.058	1.619	451	0	339.994
	b) Činidbene garancije	436.313	109.252	1.262	188	59	547.074
10.	Nepokriveni akreditivi	59.874	12.046	0	299	0	72.219
11.	Neopozive kreditne obaveze	1.312.775	77.045	1.134	607	2	1.391.563
12.	Ostale potencijalne obaveze	1.176	0	0	0	0	1.176
13.	STAVKE VANBILANSA UKUPNO:	2.095.004	251.401	4.015	1.545	61	2.352.026
14.	UKUPNO STAVKE BILANSA I VANBILANSA (8 + 13)	14.719.787	1.303.827	158.717	115.893	81	16.298.305
15.	Opšti kred.rizik i Potencijalni kred.gubici (r.br.14 X % gubitaka)	186.803	96.067	39.103	65.166	20	387.159
16.	Već formirane Opšte rezerve (A) i Posebne rezerve (B,C,D,E)	186.765	96.060	39.103	65.374	20	387.322
17.	VIŠE (MANJE) formiranih rezervi (R.br.16. - R.br.15.) + ili -	-38	-7	0	208	0	163

BILANS USPJEHA

000 KM

ELEMENTI	OSTVARENO 30.09. 2006.		OSTVARENO 30.09.2007.		INDEX 4 : 2
	Iznos	učešće u ukupnom prihodu	Iznos	učešće u ukupnom prihodu	
1	2	3	4	5	6
PRIHODI					
Prihod od kamata	450.045	92%	603.157	102%	134
Kamatni troškovi	168.007	34%	230.872	39%	137
Neto kamatni prihodi	282.038	58%	372.285	63%	132
Prihod od naknada i ostali operativni prihodi	206.967	42%	220.599	37%	107
UKUPNI PRIHOD	489.005	100%	592.884	100%	121
TROŠKOVI					
Rezerve za potencijalne gubitke	106.991	22%	119.073	20%	111
Troškovi plaća i doprinosa	133.746	27%	154.162	26%	115
Troškovi fiksne aktive i režije	78.003	16%	89.211	15%	114
Ostali troškovi	97.153	20%	117.051	20%	120
UKUPNI TROŠKOVI (bez kamata)	415.893	85%	479.497	81%	115
NETO PRIHOD PRIJE POREZA	73.112	15%	113.387	19%	155
Porez na prihod	0		0		
NETO PRIHOD	73.112	15%	113.387	19%	155

**UPOREDNI PREGLED O STANJU I ADEKVATNOSTI KAPITALA
AKTIVNI POBBILANS**

000 KM

Poz.	O P I S	12./2005.	12./2006.	09./2007.
1	OSNOVNI KAPITAL BANKE			
1.a.	Dionički kapital, rezerve i dobit			
1.1.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.nekumulat. dionice -novčane uplate	784.085	873.390	978.846
1.2.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.nekumulat. dionice -uložene stvari i prava	12.550	12.550	12.550
1.3.	Iznos emisionih ažia ostvarenih pri uplati dionica	29.975	71.130	74.948
1.4.	Opšte zakonske rezerve (rezerve propisane zakonom)	41.801	61.228	75.489
1.5.	Ostale rezerve koje se ne odnose na procjenu kvaliteta aktive	49.583	86.990	114.816
1.6.	Zadržana – neraspodijeljena dobit iz prethodnih godina	76.939	93.543	126.182
1.a.	UKUPNO (od 1.1. do 1.6.)	994.933	1.198.831	1.382.831
1.b.	Odbitne stavke od 1.a.			
1.7.	Nepokriveni gubici prenešeni iz prethodnih godina	34.741	62.603	65.104
1.8.	Gubitak iz tekuće godine	26.376	7.030	4.008
1.9.	Knjigovodstvena vrijednost vlastitih (trezorskih) dionica u posjedu banke			2
1.10.	Iznos nematerijalne imovine	41.424	40.105	42.376
1.b.	UKUPNO (od 1.7. do 1.10.)	102.541	109.738	111.490
1.	IZNOS OSNOVNOG KAPITALA: (1.a.-1.b.)	892.392	1.089.093	1.271.341
2	DOPUNSKI KAPITAL BANKE			
2.1.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.kumulat. dionice -novčane uplate	2.850	2.850	2.917
2.2.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.kumulat. dionice -uložene stvari i prava	0	0	0
2.3.	Opšte rezerve za kreditne gubitke na kategoriju A – Dobra aktiva	119.163	150.200	186.765
2.4.	Iznos obračunate dobiti u tekućoj godini revidirane i potvrđene eksternom revizijom	43.423	85.689	32.142
2.5.	Iznos dobiti za koju je FBA izdala rješenje o privremenoj obustavi raspodjele	0	0	0
2.6.	Iznos subordinisanih dugova najviše 50% iznosa Osnovnog kapitala	126.632	139.251	194.364
2.7.	Hibridne konvertibilne stavke - najviše do 50% iznosa Osnovnog kapitala	0	0	0
2.8.	Iznos stavki-obaveza trajnog karaktera bez obaveze za vraćanje	5.797	5.828	50.830
2.	IZNOS DOPUNSKOG KAPITALA: (od 2.1. do 2.8.)	297.865	383.818	467.018
3	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA BANKE			
3.1.	Dio uloženog dioničkog kapitala koji je po ocjeni FBA primljena, a precjenjena vrij.	0	0	0
3.2.	Ulozi u kapital drugih pravnih lica koji prelaze 5% visine Osnovnog kapitala banke	17.235	17.236	16.036
3.3.	Potraživanja od dioničara sa znač. glas.pravom - odobrena suprotno propisima	0	0	0
3.4.	VIKR prema dioničarima sa znač. glas. pravom u banci bez saglasnosti FBA	0	0	0
3.	IZNOS ODBITNIH STAVKI OD KAPITALA BANKE: (od 3.1. do 3.4.)	17.235	17.236	16.036
A	IZNOS NETO KAPITALA BANKE (1.+2.-3.)	1.173.022	1.455.675	1.722.323
B.	RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KREDITNIH EKVIVALENATA	6.681.510	8.282.086	10.066.842
C.	STOPA NETO-KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (A.:B.) X 100	17,6%	17,6%	17,1%

BROJ ZAPOSLENIH RADNIKA PO BANKAMA

R.b.	BANKA	31.12.2005.	31.12.2006.	30.09.2007.
1	ABS BANKA dd SARAJEVO	290	297	325
2	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd Sarajevo	85	104	137
3	BOR BANKA dd SARAJEVO	37	40	42
4	HVB CENTRAL PROFIT BANKA dd SARAJEVO	451	476	470
5	CBS BANK dd SARAJEVO	130		
6	HERCEGOVACKA BANKA dd MOSTAR	99	98	97
7	HYPO ALPE ADRIA BANK dd MOSTAR	431	492	540
8	INVESTICIJSKA BANKA FBiH SARAJEVO	75	84	105
9	INVESTICIONO KOMERCIJALNA BANKA dd ZENICA	165	163	157
10	KOMERCIJALNO INVESTICIONA BANKA dd VELIKA KLADUŠA	63	66	66
11	LT GOSPODARSKA BANKA BANKA dd SARAJEVO	186	196	
12	LJUBLJANSKA BANKA dd SARAJEVO	62		
13	NLB TUZLANSKA BANKA dd TUZLA		479	474
14	TUZLANSKA BANKA dd TUZLA	332		
15	PROCREDIT BANK dd SARAJEVO	430	595	796
16	POŠTANSKA BANKA dd SARAJEVO	63	63	81
17	PRIVREDNA BANKA dd SARAJEVO	190	170	163
18	RAIFFEISEN BANK BH dd SARAJEVO	1.195	1.348	1.519
19	TURKISH ZIRAAT BANK dd SARAJEVO	95	108	125
20	UNA BANKA dd BIHAĆ	58	61	60
21	UNION BANKA dd SARAJEVO	180	175	185
22	UPI BANKA dd SARAJEVO	208	233	441
23	UNI CREDIT ZAGREBACKA BANKA BH dd MOSTAR	790	840	837
24	VAKUFСКА BANKA dd SARAJEVO	167	175	179
25	VABA BANKA dd SARAJEVO		58	84
26	VOLKSBANK BH dd SARAJEVO	233	285	317
	UKUPNO	6.015	6.606	7.200